

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ۝ ذَرَهُمْ يَأْكُلُوا

گهڻيون ئي سڌ وڪندا ڪافرو ته ڪاش مسلمان هجن ها. انهن کي ڇڏي ڏي ته کائڻ ۽ پيئڻ وٺن ۽ اهي به چاهين ته مسلمان هجن ها. انهن کي ڇڏي ڏي ته کائڻ ۽ پيئڻ وٺن ۽ اهي به چاهين ته مسلمان هجن ها.

وَيَسْتَعْمُوا وَيَلْهَهُمُ الْاَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۝ وَمَا اَهْلَكْنَاهُمْ

نفعون ۽ اُميد وٺن انهن کي غفلت ۾ وجهي پوءِ جلدي انهن کي خبر پوندي ته انهن کي ڇڏي ڏي ته کائڻ ۽ پيئڻ وٺن ۽ اهي به چاهين ته مسلمان هجن ها.

مِنْ قَرْنٍ اِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ۝ مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ

تباھ ۽ ڪير مگر انهي جي واسطي هڪڙو معلوم ڪتبھو ته ڪا به جماعت پنهنجي دعويٰ کان اڳتي نٿي وڃي ۽ ڪا به جماعت پنهنجي دعويٰ کان اڳتي نٿي وڃي.

اَجَلُهَا وَمَا يَسْتَاخِرُونَ ۝ وَقَالُوا يَأْتِيهَا الَّذِي نَزَّلَ عَلَيْهِ

وڌي ۽ ڏينتي هئي ۽ چوڻ لڳا ته اهي اهو شخص جنهن تي قرآن نازل ٿيو.

الرَّكْرُ اِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ۝ لَوْ مَا تَاتَيْنَا بِاَلْمَلِكَةِ اِنْ كُنْتَ

بيشڪ تون چريو آهين ته اسان وٽ ملائڪ جو ڏنل آئين نه جيڪڏهن تون سچو ٿين.

مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝ مَا نُنَزِّلُ الْمَلٰٓئِكَةَ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا اِذَا

آهين. ته اسان ملائڪن کي بيڪار نازل نه ڪندا آهيون ۽ اهي به ڏين ٿا ته پوءِ انهن کي مهلت نه ڏين.

مُنْظَرِيْنَ ۝ اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاَنَّا لَهٗ لَٰحْفُظُونَ ۝ وَلَقَدْ

ملندي ته بيشڪ اسان هي قرآن نازل ڪيو آهي ۽ بيشڪ اسان پاڻ ان جا نگهبان آهيون ۽ اهي به ڏين ٿا ته پوءِ انهن کي مهلت نه ڏين.

اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْاَوَّلِيْنَ ۝ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ

بيشڪ اسان توکان اڳي اڳين امتن ۾ رسول موڪليا. ۽ انهن وٽ ڪوبه رسول نٿو آيو.

رَّسُولٍ اِلَّا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُونَ ۝ كَذٰلِكَ نَسْلُكُ فِيْ قُلُوْبِ

ڏايندو هو، مگر ان سان مسخري ڪندا هئا. ته اهي طرح اسان مسخري ڪري انهن مجرمين کي.

الْمُجْرِمِيْنَ ۝ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْاَوَّلِيْنَ ۝

۽ اهي دين ۾ راهه ڏيندا آهن. اهي ان تي نه ايمان ڏنندا آهن ۽ اڳين جو طريقو غور ۾ ڪري چڪو آهي ته.

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِّنَ السَّمَآءِ فَظَلُّوا فِيْهِ يَعْزُّوْنَ ۝

۽ جيڪڏهن آسمان انهن جي واسطي آسمان ٽٽي وڃي ۽ انهن کي پنهنجي معافي سان يقين حاصل ٿيڻ ۾ مدد ڏين.

لَقَالُوا اِنَّمَا سَكْرَتُ ابْصَارِنَا بَلْ هُنَّ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ۝

تڏهن به چون ها ته اسان جي نظر ۾ ڪي ويڙهي آهن. بلڪ اسان تي جادو ٿيو آهي. ته.

۱. هيءُ آيت ۱۵ آهي. ۲. عذاب کي ڏسي ٿينديون. ۳. جڏهن ڪافر کي معلوم ٿئي ٿو ته اهو ڪم ڪرڻ ۾ ڪوشش ڪري ٿو ته انهن کي ڇڏي ڏي ته کائڻ ۽ پيئڻ وٺن. ۴. عذاب پنهنجي انعام ۽ عذاب کي ڏسي. ۵. زجاج چوي ٿو ته ڪنهن جڏهن پنهنجي سر ۾ جوهر ڏئي ۽ مسلمانن تي الله تعاليٰ جي رحمت ڏسندڙ هجي ته ان کي ڪنهن ڏٺو. ۶. اهي محبوس ۽ محبوس (صلي الله تعاليٰ عليه وسلم). ۷. اهو ڏٺو. ۸. لذت. ۹. لذت ۽ ڊگهي عمر جي، جنهن سبب اهي ايمان کان محروم آهن. ۱۰. پنهنجو انجام ڪارڻ هن ۾ ڏيندو آهي ته ڏکين اميدن ۾ گرفتار ٿيڻ ۽ دنيا جي لذتن جي طلب ۾ ڏيڻي ايمان واري جوشان ڏيڻي حضرت علي المرتضيٰ رضی الله تعاليٰ عنه فرمايو ته ڏکين اميدون آخرت کي وسارڻ ٿيون ۽ خواهش جي تابعداري کان حق روڪي ٿي. ۱۱. لوح محفوظه انهي مقرر وقت تي اهو هلاڪ ٿيو. ۱۲. مڪي جي ڪافرن، محبوس ۽ محبوس ڪريم صلي الله عليه وسلم جي ڪري. ۱۳. انهن جو اهو قول مسخري ۽ ڏنل جي طريقي سان هو، جيئن ذريعت حضرت مرسلي عليه السلام جي نسبت چيو هو ان رسولن کي الله تعاليٰ ارسيل اليڪم لڪھڻ. ۱۴. جيڪي توهان جي رسول هجڻ ۽ قرآن پاڪ جي ڪتاب الاهي هجڻ جي شاهدي ڏين. ۱۵. الله تعاليٰ ان جي جواب ۾ فرمايو ته. ۱۶. اهو عذاب ۾ گرفتار ڪيا وڃن. ۱۷. جلا جو ڦير ڦار، تبديلي، گهٽ وڌائي کان ان جي حفاظت فرمايو ته سمجهڻ جن انسانن ۽ ساري مخلوق جي مقدريه آهي جو هن ۾ هڪ ڪري گهٽ وڌي. يا ان ۾ ڦير ڦار ۽ تبديلي ڪري سگهي ۽ جڏهن ته الله تعاليٰ قرآن ڪريم جي حفاظت جو واعدو فرمايو آهي، ان ڪري اها خصوصيت صرف قرآن شريف جي ئي آهي. ڪنهن ٻئي ڪتاب کي اها ڳالهه حاصل نه آهي. اها حفاظت گهڻن قسمن تي مشتمل آهي. هڪ هي ته قرآن شريف کي معجزو بنا ٿيڻ ۽ جيئن بشر جو ڪلام واري ۾ ڏسڻي هن ۾ ٻيهر ٿي ته هن کي معارضي مقابلي کان محفوظ ڪيائين ته جيئن ڪنهن جي نيست و نابود ۽ معدوم ڪرڻ کان عاجز ڪري ڇڏيائين جو ڪافر ڪمال ۽ دشمني جي باوجود هن مقدس ڪتاب کي معدوم ڪرڻ کان عاجز آهن. ۱۸. هن آيت ۾ ٻڌايو ته جڏهن اهي طرح مڪي جي ڪافرن، محبوس سرڪار عالم صلي الله تعاليٰ عليه وآله وسلم جن سان جاهل ڳالهيون ڪيون ۽ ڀاڄي سان ڪين مجنون چيائون. ۱۹. قديم زماني کان ڪافرن جي نئين سڳورن سان اهائي عادت رهي آهي ۽ اهي رسولن سان مسخري ڪندا رهيا. هن ۾ محبوس ٿي ڪي صلي الله تعاليٰ عليه وآله وسلم جن جي دل جي تسڪين آهي. ۲۰. يعني مڪي جي مشرڪن.

۲۱. يعني محبوس مدي سيد الانبياء صلي الله عليه وسلم جن يا قرآن شريف تي. ۲۲. جڏهن انهن کي ڏسڻ ۾ آيو ته اهي ڪيئن ڪافرن جو بعض هن درجي تي پهچي ويو آهي جو جيڪڏهن انهن جي لاءِ آسمان ۾ دروازو کولي وڃي ۽ کين ان ۾ چڙهڻ حاصل ٿئي ۽ ڏينهن جڙان مان لنگهن ۽ اکين سان ڏسن ته انهن به نه چڙهندا ۽ اهي چوندا ته اسان جي نظر ۾ ڪي ويڙهي آهن ۽ اسان تي جادو ٿيو ۽ جڏهن انهن کي پنهنجي معافي سان يقين حاصل ٿيڻ ۾ مدد ڏين ته پوءِ ملائڪن جي اچڻ ۽ شاهدي ڏيڻ سان، جنهن کي اهي طلب ڪن ٿا، ڪم وٺندا وڃن.

۳۵ ۽ ان کي حياتي عطا فرمايائين .

۳۶ جي نعت ۽ تعظيم .

۳۷ ۽ حضرت آدم عليه السلام کي مسجد وڌڪيرت پوءِ الله تعالى .

۳۸ جو آسمان ۽ زمين وارا ترقي لعنت ڪندا ۽ جڏهن قيامت جوڳو ٿيندو . تڏهن ان لعنت سان گڏ هميشگي واري عذاب ۾ گرفتار ڪير ويندين جنهن کان ڪڏهن چي نڪارو نه ٿيندو . اهو ٻڌي شيطان .

۳۹ يعني قيامت جي ڏينهن تائين . ان مان شيطان جو مطلب هي هوندو اهو ڪڏهن نه مري . ڇو ته قيامت کان پوءِ ڪو نه مريندو ۽ ان قيامت تائين جي ئي مهلت گهري ورتائين . ليڪن ان جي هن دعا کي الله تعالى هن طرح قبول ڪيو .

۴۰ جنهن ۾ سموري خلق مري ويندي ۽ اها پهرين ڦوڪ آهي . پوءِ شيطان جي مثل رهڻ جي مدت پهرين ڦوڪ کان ٻي ڦوڪ تائين چاليهه سال آهي ۽ ان کي اٽل مهلت ڏيڻ ان جي اڪرام لاءِ نه آهي بلڪه ان جي مصيبت ۽ پند بختي ۽ عذاب جي زيادتي جي لاءِ آهي . اهو ٻڌي شيطان .

۴۱ يعني دنيا ۾ گناه جي رغبت ڌاري بندس .

۴۲ دٻين ۾ وسوسا وجهي ڪري .

۴۳ جن کي توڻي جي توحيد ۽ عبادت جي لاءِ برگزيده فرماي ورتو . انهن تي شيطان جو وسوسو ۽ ان جو مڪر نه هلندو .

۴۴ ايمان وارن .

۴۵ يعني جيڪي ڪافر تنهنجا مطيع ۽ فرمانبردار ٿيڻ ۽ تنهن جي تابعداريءَ جو ارادو ڪن .

۴۶ ابليس جو ٻه ۽ ان جي تابعداري ڪرڻ وارن جو .

مِنْ صَلَٰلٍ مِّنْ حَمَإٍ مِّنْ لَّيْسَ بِهَا مَأْوٰی ۙ فَلَا اَسْوٰیۙ وَنَفَخْتُ فِيْهِ

وڃندڙ مٽي مان جيڪا ڪاري ۽ پوءِ دارگاري مان آهي . پوءِ جڏهن اُن کي ٺيڪ ڪري وٺان ۽ ان ۾ پنهنجي طرفان

مِنْ رُّوْحِيۙ فَفَعَلُوْا لَـٔلٰسِيۙدِيۙنَ ۙ فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ

خاص عزت وارو روح ڦوڪيان وڌڪڙ ان جي واسطي سجد ڪري پوءِ جيڪي به ملائڪا هئا سڄي سجد ڪري پيا .

اَجْمَعُوْنَ ۙ اِلَّا اِبٰلِیْسَ اَبٰیۙ اَنْ يَّكُوْنَ مَعَ السَّاجِدِيۙنَ ۙ قَالَ

سراڻي ابليس جي . ان سجد ڪندڙن جي ساٿ کان انڪار ڪيو . ۽ فرمايائين اے ابليس توکي

يٰۤاِبٰلِیْسُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُوْنَ مَعَ السَّاجِدِيۙنَ ۙ قَالَ لَمَّا كُنْتُ لَاسِجِدَ

ڇا ٿيو جو تون سجد ڪندڙن جي ساٿ نه ٿو . ڇا تين مان ڪي ڇڪڙ نه لڳو جو بشري سجدو ڪريان

لَبِیْسٌ خَلَقْتَنِيۙ مِنْ صَلَٰلٍ مِّنْ حَمَإٍ مِّنْ لَّيْسَ بِهَا مَأْوٰی ۙ قَالَ فَاخْرِجْهُ مِنْهَا

جنهن کي تو وڃندڙ مٽي مان پيدا ڪيو جيڪا ڪاري پوءِ دارگاري مان هئي . فرمايائين تون بهشت مان ڪڍي وڃ

فَاِنَّكَ رَـَّجِيۙمٌ ۙ وَاِنَّ عَلَیْكَ الْلَعْنَةَ اِلٰی یَّوْمِ الدِّیۙنِ ۙ قَالَ رَبِّ

بيشڪ تون تڙيل آهين . ۽ بيشڪ تون تي قيامت تائين لعنت آهي . ۽ چيائين

فَاَنْظِرْنِيۙ اِلٰی یَّوْمِ یُّعٰثُّوْنَ ۙ قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيۙنَ ۙ

منهنجا رڳو پوءِ مون کي مهلت ڏئي آڻاڻو وڃڻ جي ڏينهن تائين . فرمايائين پوءِ بيشڪ تون مهلت ڏنل ماڻه آهين

اِلٰی یَّوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ۙ قَالَ رَبِّ بِمَاۤ اَعُوْثِيۙنِيۙ لَا زَلَّیۙنَ

معلوم وقت تائين . ۽ چيائين منهنجا رڳو قسم آهي تنهنجي گمراهه ڪرڻ جي ڇوڪڙ کي تمان انهن کي زمين ۾ ضرور

لَهُمْ فِی الْاَرْضِ وَلَا اَعُوْیۙتُهُمْ اَجْمَعِيۙنَ ۙ اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ

گناهه سڳاري ڏيکاريندڙن ۾ ضرور اُنهن سمورن کي ۽ گمراهه ڪندڙن . مگر انهن ۾ جيڪي تنهنجا

الْمُخْلِصِيۙنَ ۙ قَالَ هٰذَا اِمْرًاۤطٌ عَلٰی مُسْتَقِيۙمٍ ۙ اِنَّ

چونڊيل ٻانها آهن ۽ فرمايائين هي سڌو رستو منهنجي طرف اچي ٿو . بيشڪ

عِبَادِيۙ لَیْسَ لَكَ عَلَیۙهِمْ سُلْطٰنٌ اِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنْ

منهنجي ۽ ۽ ٻانهن تي تنهنجو ڪو زور نه هلندو سوائو انهن گمراهن جي جيڪي تنهنجي ساٿ

الْغَوِيۙنَ ۙ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَعِيۙنَ ۙ لَهَا سَبْعَةُ

ڌرين . ۽ بيشڪ انهن سمورن جي واسطي جهنم جو واعدو آهي ۽ انهيءَ جا ست

۱۳ هـ. یت مرسید عام محرم ملى الله عليه وسلم جن کي رسالت جي تبليغ ۾ اسلام ۾ عزت جي اظهار جو حڪم ڏنو ويو. عبدالله بن عبید جو قول آهي ته هن آيت جي نزول جي وقت تائين اسلام جي دعوت اعلان سان ڏکي ويندي هئي. ۱۴ يعني پنهنجي دين ظاهر ڪرڻ تي مشرڪن جي ملا ڪرڻ جي پرواهه ڏيکارڻ ۽ انهن جي طرف ۽ اجهائڻ ۽ انهن جي مسخري ۽ نفرت ۽ جرحه ڏيکارڻ. ۱۵ قريش ڪافرن جا پنج سردار عامر بن وائل سمهي، اسود بن مطلب، اسود بن عبد يغوث، حارث بن قيس ۽ انهن سڀني جو وڏو وليد بن مغيرة مخزومي حضور پيڙو. محراب اقدس ملى الله تعالى عليه وسلم جن کي گهڻو ڏيڏا هئا ۽ سائڻ مسخري ۽ نفرت ڪندا هئا. اسود بن مطلب جي لاءِ محراب سيدا ملى الله عليه وسلم جن ڏهاڙي هئي ۽ ٻار ٻن ڏينهن ۾ ڇڏي هڪ ڏينهن مڙو. پاڪ صاحب لولاڪ ملى الله تعالى عليه وسلم جن مسجد حرام ۾ تشریف فرما هئا. ۱۶ پنج ٽي آيا ۽ دستور مطابق طعني ۽ مسخري ڪرڻ بعد طواف ميشغول ٿي ويا. انهيءَ حال ۾ حضرت جبرئيل امين حضور محراب جي جن خدمت اقدس ۾ پهتو ۽ ان وليد بن مغيرة جي پيءُ جي طرف ۽ عامر جي پيءُ تي سڙيءَ اسود بن مطلب جي اکين ۽ اسود بن عبد يغوث جي پٽ ۽ حارث بن قيس جي مٿي جي طرف اشارو ڪيو ۽ چيو ته مان انهن جو شر دفع ڪندس. اهڙي طرح ٿوري عرصي ۾ اهي هلاڪ ٿي ويا. وليد بن مغيرة تير ۽ ڪنگڏن جي دڪان وٽان لنگهيو. ان جي گردن ۾ هڪ تير جو پالو چنڊي مرڪن ڪرڻ کان اڌڪي ڪڍڻ لاءِ ڪنگڏن ڏيکارڻ سان ان جي پٺي ۾ زخم آيو ۽ انهيءَ سان پچوڙ ٿي مري ويو. عامر بن وائل جي پيرن ۾ ڪنگڏو لڳو ۽ نظر ڏٺو ته انهن سان پير سڄي ويس ۽ آخر اهو به ڪنگڙي مري ويو. اسود بن مطلب جي اکين ۾ ماهر ڏوڏ توجريت مڙهڻ هڻند هون ۽ آخر گند وڌي مٿيءَ مٽي وقت هي جياپڻن ۽ مون کي محمد (صلى الله عليه وسلم) قتل ڪيو. اسود بن عبد يغوث کي استسقا (جلندي) ٿي ۽ ڪلبي جي رايهه ۾ آهي ته ان کي ٺڪر لڳي ۽ ان جو منهن ايتري قدر ڪارو ٿي ويو جو گهر وارن ۽ دس جاس ۽ ڪڍي ڇڏيا. انهيءَ حال ۾ هي چردي ڪنگڙي مٿو ڏيکاري محمد (صلى الله عليه وسلم) جي رب قتل ڪيو. حارث بن قيس جي نڪ مان رت ۽ پون ۽ جاري ٿي، جنهن سبب ڏاڍو خوار ٿي مڙو. انهن جي حق ۾ هي آيت نازل ٿي (خازن). ۱۷ پنهنجو انجام ڪار. ۱۸ انهن جي طعني ۽ نفرت ۽ شرڪ ۽ ڪفر جي ڳالهين کان توهان کي ملال ٿئي ٿو. ۱۹ جو خدا پيرن جي لاءِ تسبيح ۽ عبادت موشغو ٿيڻ غم جو بهترين علاج آهن، حديث شريف آهي ته جڏهن سيد عالم محراب اڪرم صلى الله عليه وسلم جن کي ڪراهه واقع ٿيڻ ايندو هو ته

فَاَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ۱۳۰ اِنَّا كَفَيْنَاكَ

پوءِ ڪلبي اعلان ڪري ڇڏيو جنهن ڳالهه جو توکي حڪم آهي ۽ مشرڪن کان منهن موڙي ڇڏي. ۱۳۱ ايشا انوکي عافي **الْمُشْكَرِينَ ۱۳۱ الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسُوفَ**

آهيون انهن مسخري ڪندڙن کان. ۱۳۲ جيڪي الله سان گڏ ٻيا معبود ٺاهن ٿا، پوءِ اجهو انهن کي خبر **يَعْلَمُونَ ۱۳۲ وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّكَ يُضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ۱۳۳**

پوندي ٿا. ۱۳۴ ايشا اسان کي معلوم آهي ته انهن جي ڳالهين جي ڪري تنهنجي دل تنگ ٿي ٿي ٿا. **فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ۱۳۴ وَاعْبُدْ رَبَّكَ**

پوءِ پنهنجي رب کي ساراهيندي ان جي پاڪائي بيان ڪر ۽ سجدو ڪندڙن مان ٿي ٿا. ۱۳۵ پنهنجي رب جي عبادت ڪندو ره **حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ۱۳۵**

مٿن جي گهڙي اچڻ تائين.

سُورَةُ النِّحْلِ ۱۶ مَكِّيَّةٌ ۴۰

سورة نحل جي آيتن ۾ هڪ سورة: الله نهايت مهربان ۽ اجهاري جي نالي سان شروع ٿي. ۱۳۶ ايترو ۽ سترهن رڪوع آهن

اَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۱۳۶

اجهرو الله جو حڪم آيو پوءِ ان جي جلدي ڏيکارڻ پاڪائي آهي سندس ۽ برتر (دلند) آهي مشرڪن جي شرڪ کان. **يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ**

ملائڪن کي نازل ڪري ٿو ايمان جي جان يعني وحي سان پنهنجي جن ڳالهين تي وٺيس ڏهن بابت **اَنۡ أَنْزَلُوا إِلَهُكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَالْتَقُونَ ۱۳۷ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ**

۱۳۸ ديجار پوءِ مون کان سواءِ ڪوبه عبادت جو لائق ڏاڏي پوءِ مون کان ٿي ڊڄو. ان برحق پيدا فرمايو آسمانن **الْأَرْضِ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۱۳۸ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ**

۱۳۹ ۽ زمين کي ٿا اهو برتر آهي انهن جي شرڪ کان. ان ماڻهوءَ کي مڪشقطري مان پيدا **نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ۱۳۹ وَالْأَنۡعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ**

ڪير ۽ پوءِ تڏهن اهو ڪليل جهڙو ٿي آهي. ۱۴۰ ۽ چوپايو پيدا ڪيائين توهان جي واسطي، انهن **فِيهَا دَنۡقٌ ۽ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ۱۴۰ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ**

۱۴۱ مڙو پوڻا ۽ ۱۴۲ ۽ انهن مان کائو ٿا. ۱۴۳ ۽ توهان جو انهن ۾ سينگار آهي جڏهن شام

پاڻ نماز ۾ مشغول ٿي ويندا هئا. ۱۴۴ سورة نحل مڪي آهي مگر ٺڪر ٿي پيشل ماعوق ٿي ٻه آيت کان آخر سورة تائين جيڪي آيتون آهن سي مديني طيبه ۾ نازل ٿيون. ۱۴۵ ۽ هن ۾ پيا قول آهن هن سورة ۾ سورهن رڪوع هڪ سؤ اٺاويهه آيتون، ۱۴۶ هزاران سؤ چاليهه ڪلام ۽ ست هزار ست سؤ ست حرف آهن. ۱۴۷ شان نزول: جڏهن ڪافرن ۽ لعدي ٿيل عذاب جي نزول ۽ قيامت جي آڏا ٿيڻ جي تڪذيب ۽ نفرت جي طريقي سان تڪڙ ڪئي. ان تي هي آيت نازل ٿي ۽ ٻڌايو ويو ته جنهن جي توهان تڪڙ ڪريو ٿا سو ڪجهه پري ڏاڏي تمام ويجهو آهي ۽ پنهنجي وقت تي ضرور واقع ٿيندو ۽ جڏهن واقع ٿيندو ته تڏهن توهان کي ان کان پوءِ تڪاري جي ڪارڻ ڏملي ۽ آهي ٿي، جن کي توهان پوءِ چيو ٿا، توهان جي ڪنهن ڪم ۾ ايندا. ۱۴۸ اهو واحد لا شريڪ له آهي. ان جو ڪوشش ڪر ڏاڏي. ۱۴۹ ۽ انهن کي نبوت ۽ رسالت سان برگزيده ڪري ٿو. ۱۵۰ ۽ منهنجي ۽ عبادت ڪريو ۽ مون کان سواءِ ڪنهن کي ڏيڇو ڇو ته مان اهو آهيان جو. ۱۵۱ جن جوان جي توحيد جاني شمار ڏيل آهن. ۱۵۲ ۽ يعني مٿي مان جنهن ۾ ڇڙ پراڻي ۽ حرڪت. پوءِ ان کي ڪامل قدرت سان انسان بڻايائين. ۱۵۳ ۽ طاقت عطا ڪيائين. شان نزول: هي آيت ابي بن خلف جي حق ۾ نازل ٿي، جيڪو مٿن کان پوءِ جيئري ٿيڻ جو انڪار ڪندو هو. هڪ ڀيري ان ڪنهن مٿل جي هڏي آندئي ۽ محراب سيدا ملى الله تعالى عليه وسلم جن کي چوڻ ٻڌو ته توهان جو هي خيال آهي ته الله تعالى هن هڏي کي حياتي ڏيندو. ان تي هي آيت ڪريده نازل ٿي ۽ نهايت نفيس جواب ڏنو ويو ته ڪجهه عضوي جي شڪل رکي ٿو، ۱۵۴ ۽ الله تعالى ٿوري جي هڪ ننڍڙي بي حس و حرڪت قطري مان توجهت وجهي ٿو انسان پيدا ڪري ڇڏي ٿو. اهو ڏسي ڪري به ترن ان جي قدرت تي ايمان ڏنو ٿا. ۱۵۵ ۽ جوهان جي نسل مان دولت وڌايو ٿا، انهن جو ڪير پيو ٿا ۽ انهن تي ساري ڪريو ٿا

تُرِيحُونَ وَجِيْنَ تَسْرَحُونَ ۝ وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّكُمْ

جو انهن کي واپس آڻيندا ۽ جڏهن چوڻ واسطي ڇڏيندا ۽ اهي توهان جو بار کڻي ويندا آهن اهڙي شهر جي طرف جنهن

تُكُونُوا بِالْغَيْبِ الْأَلْبَتِيقِ ۖ إِنَّ لَكُمْ لَعَذَابًا وَفٍ ۖ لَّحِيمٍ ۝

تائين توهان پهچي ڏسڻو مگر سخت تڪليف سان بيشڪ توهان جو رب نهايت مهربان رحيم وارو آهي ۽

وَالْحَيْلِ وَالْبِغَالِ وَالْحَمِيرِ لَتَكْبُوهُمَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا

۽ گهوڙا ۽ ڇڦر ۽ گدھ توهان جي سواري ۽ زينت جي واسطي ۽ اهو پيدا فرمائيندو ۽ جنهن جي توڙا

تَعْلَمُونَ ۝ وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ

کي خبر دهو آهي ۽ ۱۰ ۽ درمياني رات ۽ لا ئڪ الله ڏي پهچي ٿي ۽ ڪاوت ڏنگي آهي ۽ جي الله چاهي ها

لَهْدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ۖ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَّكُمْ مِنْهُ

ڌ توهان سمورن کي سڌي رات لڳائي ها ۽ اهو ئي آهي جنهن آسمان مان پاڻي لڌو ان مان توهان جو

شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسَيُّونَ ۖ يُبَيِّتُ لَكُمْ بِهِ الزُّرْعَ

پيئڻ آهي ۽ ان سان وڻ جن ۽ ڄاڻن مان توهان چارو پٽا ۽ انهي پاڻي سان توهان جي واسطي جهاتي ۽

وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ ۚ إِنَّ

ٻوڪ ۽ زيتون ۽ ڪجور ۽ انگور ۽ هر قسم جا ميوا ۽ ۱۱ ۽ بيشڪ ان ۾

فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۝ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

نشان آهي ۽ ۱۲ ڏيان ڪندڙن جي واسطي ۽ ان توهان جي واسطي سفر (تابع) ڪيو رات ۽ ڏينهن کي

وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ

۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا سندس حڪم سان ٻڌل آهن ۽ بيشڪ ان ۾ نشانين

لَايَةٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۝ وَمَا ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا

آهن عقلمندن جي واسطي ۽ ۱۳ جيڪي توهان جي واسطي پيدا ڪيائين زمين ۾ رنگ برنگ

أَلْوَانٌ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ۝ وَهُوَ الَّذِي

۱۴ ۽ ان ۾ نشان آهي ياد ڪندڙن جي واسطي ۽ اهو ئي آهي جنهن

سَخَّرَ الْبَحْرَ لَكُمْ شَرِبًا مِنْهُ حَمَاطٌ رِيًّا وَتَسْتَخْرِجُ مِنْهُ حَبًا

توهان جي واسطي درياءُ کي مسخر ڪيو جو توهان ان مان تازو پيئڻ ڪاڍو ٿا ۽ ۱۵ ۽ ان مان زيور ڪڍي

۱۶

منزل ۳

۱۶ جو ان توهان جي نفعي ۽ آرام جي لاءِ اهي شين

پيدا ڪيون ۽ ۱۷ ۽ اهيون عجيب ۽ غريب شيون

۱۸ ۽ هن ۾ اهي سموريون شيون اچي وڃن جيڪي

۱۹ ماڻهو جي نفعي ۽ راحت ۽ آرام ۽ چين جي ڪيائين

تيون ۽ ان وقت تائين موجود ڏيون هيون

الله تعاليٰ کي انهن جو ايندڙ وقت ۾ پيدا ڪرڻ

منظور هو ۽ جيئن دونين وارو جهاز ريگ ڏيون

موترون ۽ اهي جهاز برقي قوتن سان ڪم

ڪرڻ وارا اوزار ۽ دونين وارين ۽ برقي

مشينون ۽ خبر پيچاڻ ۽ آواز نشر ڪرڻ جو

سامان ۽ خدا چاڻي ان کان سواءِ ان کي ڇا

ڇا پيدا ڪرڻ منظور آهي ۽ ۲۰ ۽ يعني سڌو

رستو ۽ دين اسلام ۽ چو ته هن جاين جي وچ ۾

جيترا ٺاهيا وڃن ۽ انهن مان جيڪو وڃ وارو

رستو هوندو ۽ اهو ئي سڌو هوندو ۽ ۲۱ ۽ جنهن

قي هائڊرو پاور مل مقصود تي پهچي ڏٺو سگهي

ڪفر جاسمورا رستا اهڙي آهي ۽ ۲۲ ۽ ۲۳

رستي تي ۽ ۲۴ ۽ پنهنجن جانورن کي ۽ الله تعاليٰ

۲۵ ۽ مختلف صورت ۽ رنگ ۽ مزي ۽ برع ۽ ۲۶

۲۷ ۽ سڀ هڪ ئي پاڻي مان پيدا ٿين ٿا ۽

۲۸ ۽ هڪ جا رصاف ٻئي کان جدا آهن ۽ اهي سڀ

الله تعاليٰ جون نعمتون آهن ۽ ۲۹ ۽ سندس قدرت

حڪمت ۽ وحدانيت جي ۽ ۳۰ ۽ جيڪي انهن شين

۾ غور ڪري سمجهن ته الله تعاليٰ قائل مختار

آهي پر آسماني ۽ زميني شين سڀ سندس

قدرت ۽ اختيار هيٺ آهن ۽ ۳۱ ۽ توڙي

جانورن جي قسم مان هجن يا رستن يا مينن

جي قسم مان ۽ ۳۲ ۽ ان ۾ پڙهين تي سرافتي

سفر ڪري يا ٽيپون ڏيئي ان جي ترعي

تائين پهچي يا ان مان شڪار ڪيون

۳۳ ۽ يعني مڇي

۲۲۰ يعني موتي ۲۳۰ وڌن پهاڙن جا.

۲۴۰ پنهنجن مقصدن جي طرف. ۲۵۰ ڏاهپن جن

سان توهان کي رستي جي خبر پئي. ۲۶۰ ميدان ۽

درياءَ ۾ ان سان انهن کي رستي ۽ قبلي جي سڃاڻ ٿئي

ٿي. ۲۷۰ انهن سڀني شين کي پنهنجي قدرت ۽ حڪمت

سان يعني الله تعاليٰ. ۲۸۰ ڪنهن شيءِ کي ۽ عاجز ۽

بي طاقت هجي، جيئن ٻٽ، پوءِ عقلمند کي ڪڏهن

لاڻو آهي جواهر جي خالق ۽ مالڪ جي عبادت ۽ ڇڏي

عاجز ۽ بي اختيار ٻٽ جي پڇا ڪري يا انهن کي

عبادت ۾ شريڪ بڻائي. ۲۹۰ ڪهڙي جاءِ آهي جو

انهن جي شڪر کان اعزيٰ جو پوءِ ڪنڌڙي سگهو.

۳۰۰ جو توهان جي شڪر جي ادا ڪان قاصر هجي ۽ جي

باوجود پنهنجن نعمتن کان توهان کي معروفت ۽ زور مائي.

۳۱۰ توهان جاسم راقول ۽ فعل. ۳۲۰ يعني ٻن کي. ۳۳۰

ٺاهڻ ۽ ڇا. ۳۴۰ ۽ پنهنجي رجوع ۾ ڏاڍي رازي جا

محتاج ۽ آهي. ۳۵۰ ۽ ڇا. ۳۶۰ پوءِ اهڙا مجبور ۽ بچين

۽ بي علم معبود ڪيئن ٿي سگهن ٿا. انهن قطعي دليلن

مان ثابت ٿي ويو ته. ۳۷۰ الله عز و جل جيڪي پنهنجي

ذات ۽ صفات ۾ مثال ۽ شريڪ کان پاڪ آهي. ۳۸۰

وحدانيت جو. ۳۹۰ جو حق ظاهر ٿي وڃي ٿي باوجود

ان جي تابعداري ۽ ڏاڪڻ. ۴۰۰ آهي ماڻهو انهن کان معلوم

ڪن ته. ۴۱۰ محبوب محمد مصطفیٰ صلي الله عليه وسلم جن

ٿي، تڏهن. ۴۲۰ يعني هو ٿا انسانا ڪامجن جي ڳالهه

ڏاڍي شان ۽ زور. ۴۳۰ آيت نصيرن حارث جي باري ۾

نازل ٿي. ان گهڻيون ئي ڪهاڻيون ياد ڪري ڇڏيون هيون.

ان کان ڇڏڻ ڪرڻ کان پاڪ متعلق معلوم ڪندو

هو تڏهن اهرن ۾ ڄاڻ ٿي باوجود ته قرآن شريف عاجز

ڪندڙ ڪتاب ۽ حق ۽ هدايت شايد ۽ آهي ماڻهن کي گمراهه

لاڙهي ڇڏندو هو ته اهر ڳڻن ماڻهن جن ڪهاڻيون آهن.

اهڙي پنهنجا ٻين سڙي ۽ گهٽيا ڏاڏهن. الله تعاليٰ ڏيکاري ٿو ته ماڻهن کي اهڙي طرح
گمراهه ڪرڻ ۽ ڳالهه آهي. ۳۳۰ ڪنهن گمراهي ۽ گمراهه ڪرڻ جا.

۲
۱۴
۸

تَلَسُّوْنَهَا وَتَدْرِي الْفَلَكَ مَوَازِرَ فِيْهِ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَ

پاڻ ۲۲۰ ۽ تون ان ۾ پڙهين کي ڏسدين جو پاڻي چيري هنڌ ۽ ڇن واسطي جو توهان ان ۾ فضل تلاش ڪريو ۽

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۚ وَالتَّقَىٰ فِي الْاَرْضِ مَا وَاَسَىٰ اَنْ تَبْيَدَّ بِكُمْ

من توهان شڪر گذار ٿيو. ۽ ان زمين ۾ ننگر سٽيا ۲۳۰ جو متان توهان کي ڪٽي لڌڻ ۽ ڊگهي

وَأَنْهَرًا ۚ وَسَبَلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۚ وَعَلِمْتَ ۙ وَ بِالْجُحُمِ هُمْ

۽ نهرون ۽ رستا جو توهان کي ذات جي خبر پوي ۲۴۰. ۽ نشان پون ۲۵۰ ۽ ستارن سان ۲۶۰ آهي

يَهْتَدُوْنَ ۚ ۚ اَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ ۚ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ۚ ۱۴

والت ۲۷۰ ۽ پوءِ ڇا جيڪو پيدا ڪري ۲۸۰ اهو ان ۾ ڏيکاري ڇڏيو ۲۹۰ ۽ پوءِ جيڪو پيدا ڪري ۳۰۰ اهو ان ۾ ڏيکاري ڇڏيو ۳۱۰

وَاَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوْهَا ۚ اِنَّ اللّٰهَ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۚ ۱۵

مڃو. ۽ جيڪڏهن الله جون نعمتون گڏيو ته انهن جو شمار ڪري نه سگهندو ۲۷۰ ۽ بيشڪ الله بخشگار ۽ مهربان آهي ۲۸۰.

وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّوْنَ وَمَا تُعْلِنُوْنَ ۚ ۱۶ وَ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ

۽ الله ڄاڻي ٿو ۲۹۰ جيڪي توهان لڪايو ۽ ظاهري ڪريو ٿا. ۽ الله کان سواءِ جن جي پوڄا

مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَا يَخْلُقُوْنَ شَيْئًا ۚ وَهُمْ يُخْلَقُوْنَ ۚ اَمْ اَمَّا تَأْتِيْكَ

ڪن ٿا ۳۲۰ آهي ڪا به شيءِ پيدا ڪري ڏٺا سگهن ۽ ۳۳۰ آهي پاڻ خلقي ۽ آهن ۳۴۰. مٿل آهن ۳۵۰ ۽ ڪيترن

غَيْرِ اَحْيَاءٍ ۚ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ۚ اَيَّ اَنۡ يَّابِعُثُوْنَ ۚ ۱۷ اَلْهٰكُمُ اللّٰهُ

ڏاڏهن ۽ ڏيکاري انهن کي خبر آهي ته ماڻهو ڪڏهن ۽ ڪٿان ۽ ويندا ۳۶۰. توهان جو معبود ته هڪڙو ئي معبود آهي ۳۷۰.

وَ اِحۡدًا ۚ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْآخِرَةِ ۚ قُلُوْبُهُمْ مُّتَنۡكِرَةٌ ۚ وَهُمْ

پوءِ جيڪي آخرت تي ايمان نه رکن انهن جون دليون انڪاري آهن ۳۸۰ ۽ آهي

مُتَّكِبِرُوْنَ ۚ ۚ لَا جَرَمَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ۚ

مغرور آهن ۳۹۰. ۽ درحقيقت الله سڀ ڪجهه ڄاڻي ٿو جيڪي لڪائڻ ٿا ۽ جيڪي ظاهر ڪن ٿا

اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُتَّكِبِرِيْنَ ۚ ۱۸ وَ اِذَا قِيْلَ لَهُمْ مَاذَا اَنْزَلَ

بيشڪ اهو ۲۹۰ ڪندڙن کي پسند نه ٿو ڪري. ۽ ڇڏڻ انهن کي چيو وڃي ته توهان جي رب پيا نازل

رَبِّكُمْ قَالُوْا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ۚ ۱۹ لِيَحْمِلُوْا اَوْ اَرَاَهُمْ كَآمِلَةً يَّوۡمَ

ڪيرون ۴۰۰ چوندا آهن اڳين جون آکاڻيون ۲۷۰. جو قيامت جي ڏينهن پنهنجا ۴۱۰ پورا ۴۲۰ بار

منزل ۳

۵۹. اهاڳا لڳو جنت کان سواءِ ڪنهن

کي ڪٿي به حاصل آهي. ۽ لا جوهي شرڪ ۽

کان پاڪ ٿيڻ تائين ڳالهائڻ جاقول، فعل، اخلاق

۽ خصلت پاڪ ٿيڻ تيون. عبادتون ڪڏهن ٿيون.

محرمانه معمرات جي داغن کان انهن جي عمل

جي دامن ميري ذئي ٿئي. روح جي قبض ٿيڻ جي

وقت انهن کي جنت، رضوان، رحمت ۽ ڪرامت

جون خوشخبريون ڏنيون وڃن ٿيون. ان وقت

انهن کي موت خوشگوار معلوم ٿئي ٿو ۽ ساهه ٽر

۽ سرور سان جسمون بگهي ٿو ۽ ملاڪو ٿي

سان ان کي قبض ڪن ٿا (خازن)، ۽ لا روايت

ٿيل آهي ته موت جي وقت مومن ٻانهي وٽ

ملاڪا ڀڄي چوي ٿو، اي الله جادوست اوتي

سلام ۽ الله تعاليٰ اوتي سلام فرماي ٿو ۽ آخرت

پر انهن کي چيو ويندو. ۽ لا ڪافر ڏٺا ايمان

آڻين، ڪهڙي شيءِ جي انتظار آهن ۽ لا

انهن جا روح قبض ڪرڻ، ۽ لا دنيا ۾ يقيناً

جي ڏينهن. ۽ لا يعني اڳين امتن جي ڪافرن

۽ جو ڪفر ۽ تڪذيب تي قائم رهيا. ۽ لا ڪفر انصاف

ڪري. ۽ لا انهن ۾ ڪنهن جي سزا

لڏي. ۽ لا عذاب. ۽ لا مثل بحيره ۽ سائبه

وغيره جي هن مان انهن جي مراد هي هئي تانهن

جو شرڪ ڪرڻ ۽ انهن شين کي حرام قرار ڏيڻ الله

تعالٰيٰ جي مشيت ۽ مرضي سان آهي. ان تي الله تعاليٰ

فرمايو. ۽ لا رسولن جي تڪذيب ڪيائون ۽

۽ حلال کي حرام ڪيائون ۽ اهڙيون ئي معصومي

جون ڳالهيون ڪيائون. ۽ لا حق جو ظاهر ڪرڻ

۽ شرڪ جي باطل ۽ قبيح هجڻ تي آگاهه ڪرڻ.

۽ لا ۽ هر رسول کي حڪم ڏنو ته اهو پنهنجو قوم

کي فرماي ۽ امتن. ۽ لا اهي ايمان ڏانهن مقرر ٿيا.

۴۱

لَمْ يَهَيَّاهُمْ لِمَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ۝۵۹ الَّذِينَ

ان کي ڪنهن اهڙو سرور ملندو جيڪو ڪنهن ڏنڊا ۽ لا الله ۽ لا ڪنهن ڳالهه کي انعام ڏيندو آهي. اهي جن جو

تَتَقَرَّبُ إِلَهُهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَائِفِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ

ملاڪ ساھ ڪڍيندا آهن سنائي ۽ منهن تي ۽ لا هن طرح چوندي ته توهان تي سلامتي هجي ۽ لا جنت ۾ وڃو

بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ

پنهنجي عملن جي عيوض. ڪهڙي انتظار ڪن ٿا ۽ لا مگر هن جي ته انهن تي ملاڪ

يَأْتِي أَمْرًا رَپَكَ ۽ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا

اچڻ ۽ لا ياتنهنجي رب جو عذاب اچي ۽ لا انهن کان اڳين به ائين ئي ڪيو هو ۽ لا

ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۝۶۰ فَأَصَابَهُمْ

۽ الله انهن سان ڪوبه ظلم نه ڪيو هاڻو اهي پاڻ سان ۽ لا پاڻ تي ظلم ڪري رهيا هئا

سَيِّئَاتٍ فَاَعْمَلُوا وَحَاقَ بِهِمْ قَاتِلُهُمْ يَسْتَفْزِعُونَ ۝۶۱ وَ

پوءِ انهن جا ٻرا عمل انهن کي پهتا ۽ لا انهن کي گهيري ۽ لا رستو ان ۽ لا جنهن تي هو ٿوڻ

قَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ

بازي ڪندا هئا. ۽ مشرڪ چون ٿا لڳا الله چاهي هاءِ ان کان سواءِ ڪنهن جي به پوڄا

شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ ۽

نه ڪيون ها. ۽ اسان به ۽ لا اسان جا ابا ڏاڏا ۽ لا ان کي ڇڏي ڪري اسان ڪاشي حرام

كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَلَّ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا

نابهن ها ۽ لا انهن کان اڳين به اهڙي طرح ڪيون ۽ پوءِ رسولن جي

الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ۝۶۲ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ

دمي ته فقط صاف پهچائي ڇڏڻ آهي ۽ لا ۽ لا بيشڪ هر امت ۾ اسان هڪ رسول موڪليو ۽ لا

اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ

هي ته الله جي پوڄا ڪريو ۽ شيطان کان بچو. پوءِ انهن مان ڪنهن کي الله وٽ

وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ ۽ فَسَيُؤْتِيهِمُ الْأَرْصَافُ

ڏيکاري ۽ لا ڪنهن تي گمراهي ثابت ٿي ۽ لا پوءِ زمين ۾ گهمي ڦري ڏسوءَ

فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾ اِنْ تَحْرَصْ عَلَى

ڪوڙو سهجندڙن جو ڪهڙو حشر ٿيو. ۽ جيڪڏهن تون انهن جي

هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ

هدايت جو حرص رکند وڃي ڏٺو ته الله هدايت نه ڪندو آهي جنهن کي گمراه ڪري ۽ انهن جو ڪوبه

نَصِيرِينَ ﴿٣٧﴾ وَأَقْسُوا بِاللهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللهُ

مددگار نه آهي. ۽ انهن الله جا قسم ڪن ٿا پوري تڪيد سان ته الله مٿس نه اٿاريندو

مَنْ يَتُوبْ بَلَىٰ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا

۵۷ هائو چوڻ ۽ سچو واعدو ان جي ذهني آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڏٺا ڄاڻن

يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ لَيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ

۵۸ هن لاءِ ته انهن کي کولي ٻڌائي جن ڳالهين ۾ اهي جهيڙو ڪندا هئا ۽ هن جي واسطي ته ڪافي ڪو

الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَذِبِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّمَا تَوَلَّوْنَا لَٰكُمُ الشَّيْءَ إِذَا رَدُّنَا

ڪن نه آهي ڪوڙا هئا. جيڪا شئي اسان چاهيون ان کي اسان جو فرمانو اهو ئي هوندو آهي جو اسان

أَنْ تَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ

چئون ٿي وڃن ته اها فوراً ٿي ويندي آهي ۽ ۵۹ جنهن الله جي ولت ۾ ۶۰ پنهنجو گهر باريجهڙو مظلوم ٿي ڪري

بَعْدَ مَا ظَلَمُوا لَنُبَوِّئَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ۖ وَلَا جَزَاءَ لَِّلْآخِرَةِ ۖ أَكْبَرُ

ضروري اسان انهن کي دنيا ۾ ڀڳتي جاءِ ڏيندا آسپڻ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

جيڪر ماڻهن کي ڄاڻ ٿئي ها ته ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُّوحِي إِلَيْهِمْ فَسَلُّوا أَهْلَ

۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

الدِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ ۖ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ

۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

الذِّكْرُ لِنَبِيِّنَا لِلنَّاسِ مَا نَزَّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

منزل ۳

۷۱ جن کي الله تعالیٰ هلاڪ ڪيو ۽ انهن جا شهر ويران ڪيا

۷۲ اجريل چون انهن جي ملامت جي خبر ڏين ٿا. ان کي ڏسي سمجهيو ته جيڪڏهن

توهان ٻانهن وانگر ڪفر ۽ تڪذيب تي چما رهيو ته پوءِ توهان به اهڙو ئي بڻا

ٿيڻو آهي. ۽ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

سان چڙهي ماڻهو انهن مان آهن جن جي گهر اهي ثابت ٿي چڪي ۽ انهن

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

جي بدبختي اڙي آهي. ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

جرحه ٿي. مسلمان مشرڪن کان گهرائي گهٽائي ڏيڻ جي ڌوڻ انهن طرح

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

الله تعالیٰ جو قسم ڪيو ته ان جو قسم جنهن سان مان مرڻ کان پوءِ مارجي

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

اميد ڪان ٿو. ان تي مشرڪ چيو ته ڇا تنهن جو هي خيال آهي ته تون مرڻ کان

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

پوءِ اشددين ۽ مشرڪ ڪم تي ڀرتو الله تعالیٰ مٿس اٿاريندو. ان تي

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

هي آيت نازل ٿي ۽ فرمايو ويو ته ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۹۴ حضور پرنور محبوب رسول كريم صلى الله تعالى عليه وسلم جن ۽ مڃل عارجي خلاف ۾ سندن ايدان جي پٺيان رهن ٿا پر لڪي نساڻا پار جون تدبيرون ڪن ٿا، جيئن مڪي چڪافر وٽ جيئن قارون کي دٻائي ڇڏيو هئائين. ۱۰۱ اهڙي طرح ائين ئي تير جو ريد رهلا ڪيا ويا هن جي باوجود جراهي اهو سمجهندا هئا. ۹۵ سفر ۾ حضور ۾ هر هڪ حال ۾ ۹۶ خدا پاڪي عذاب ڪرڻ کان. ۹۹ جو رب باري ڪري توهي عذاب ۾ جلد ي ڏٺو وائي. ۱۰۱ پايي واري. ۱۰۱ صبح ۽ شام. ۱۰۲ خوار عاجز، ملڪ ۽ مسخر. ۱۰۳ سجدو ۾ مومن تي آهي. هڪ عطا ۽ عبادت جو سجدو، جيئن مسلمان جو سجدو الله تعالى جي لاءِ پورا نڀاڻ ۽ خضوع جو سجدو، جيئن پايي جو سجدو، هر شيءِ جو سجدو ان جي حيثيت مطابق آهي مسلمان ۽ ملائڪن جو سجدو، طاعت ۽ عبادت جو سجدو آهي ۽ انهن کان سواءِ ٻين جو سجدو انڀياد ۽ خضوع جو سجدو. ۱۰۴ هن آيت مان ثابت ٿيو ته ملائڪه مڪلف آهن ۽ جڏهن ثابت ڪيو ويو ته آسمان پر زمين جي سموري ڪائنات الله تعاليٰ حضور عاجزي ۽ نور ۾ ڪندڙ عابد ۽ فرمانبردار آهي ۽ سڀ ان جي ملڪيت ۽ انهي جي قدرت ۽ تصرف هيٺ آهن تنهن ۾ شڪ کان منع فرمايائين. ۱۰۵ چيو ته خدا اتي ئي رٿا سگهن. ۱۰۶ مان ئي اهو معبود برحق آهيان، جنهن جو ڪو شريڪ نه آهي. ۱۰۷ هن جي باوجود جو معبود برحق اهو ئي آهي. ۱۰۸ توڙي سڃاڻي جي يا بيماري جي بابي ڪا. ۱۰۹ انهي کان دعا گهرو ٿا. انهي کي فرياد ڪريو ٿا.

اَقَامَنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ اَنْ يَّخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ
پوءِ ۽ چاچيڪي ماڻهو برون سازشون ڪن ٿا ۹۴ هن کان ڏٺا ڏجن ته الله انهن کي زمين ۾ ڊٻي ڇڏي
اَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ۹۵ اَوْ يَأْخُذَهُمْ
۹۵ يا انهن تي اتان عذاب اچي جتان انهن کي خبر نه هجي. ۹۶ يا انهن کي گهمندي
فِي ثَقُلِيهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ۹۷ اَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ
ٿيندي ۹۷ پڪڙي وٺي جواهي عاجز نه ٿا ڪري سگهن. ۹۸ يا انهن کي نقصا ڏيندي ٿي ڏيندي گرتار ڪري وڃي
فَاَنْ رَّبُّكُمْ لَرَوْفٌ رَّحِيمٌ ۹۹ اَوْ لَمْ يَرَوْا اِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ
بيشڪ توهان جو رب نهايت مهربان رحم وارو آهي. ۱۰۰ ۽ ڇا انهن نه ڏٺو جيڪي ان شين الله پيدا ڪيون آهن
شَيْءٍ يَتَفَتَّحُونَ اَظْلَهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّامِلِ سُبْحًا لِلَّهِ وَ
انهن جا پاڇا سڄي کي جهڪندا آهن ۱۰۱ الله کي سجدو ڪندي ۽ اهي ان جي
هُمُ ذَخِرُونَ ۱۰۲ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
بارگاهه ۾ عاجز آهن ۱۰۳ ۽ الله کي ئي سجدو ڪندو آهي جو ڪجهه آسمان ۾ آهي ۽ جو زمين ۾
مِنْ دَابَّةٍ ۽ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۱۰۴ يَخَافُونَ
ڀرندڙ آهي ۱۰۵ ۽ ملائڪه ۽ اهي وڏا نه ڪندا آهن. پنهنجي مٿان
رَبَّهُمْ مِّنْ قُوَّتِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۱۰۶ وَقَالَ
پنهنجي رب جو خوف ڪندا آهن ۽ اهو ئي ڪندا آهن جيڪي انهن کي حڪم هجي ۱۰۷ ۽ الله
اللَّهُ لَا تَجِدُ اِلَّا اِلٰهَيْنِ اِثْنَيْنِ اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَاَيُّاى
فرمائي ڇڏيو آهي ته خدا نه ٿا هيون ۱۰۸ اهو ته ڪي معبود آهي، مون کان ئي
فَاَرْهَبُونَ ۱۰۹ وَلَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ
ڊڄو ٿا. ۱۰۹ انهي جو آهي جو ڪجهه آسمانن ۽ زمين ۾ آهي ۽ سندس ئي فرمانبرداري
وَاصْبٰطٌ اَفْعٰلُ اللَّهِ تَتَّقُونَ ۱۱۰ وَمَا يَكُم مِّن نِّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ
لا زما آهي. ۱۱۰ چارو الله کان سواءِ ڪنهن ٻي کان ڊڄندو ۱۱۱ ۽ توهان وڃيڪا بيمت آهي سڀ الله جي طرفان آهي
ثُمَّ اِذَا مَسَّكُمُ الضَّرُّ فَالْيَهِ تَجَرُّونَ ۱۱۲ ثُمَّ اِذَا كُشِفَ الضَّرُّ
پوءِ جڏهن توهان کي تڪليف پهچي ٿي ته تير ۽ ان وٽ ئي پناه ورتو ۱۱۳. پوءِ جڏهن اهو توهان کان تڪليف ٽاري ڇڏي

۱۲۸ یعنی جنت کا نور پنهنجي ڪنڙ ۽ پنهان جي ۽ خدا پاڪجي لاءِ وڌيڪ
 ٻڌائڻ جي باوجود پنهنجو پاڻ کي حق تي گمان ڪندا هئا ۽ چوندا هئا ته جيڪڏهن
 هڪڙو (صلى الله تعالى عليه وسلم) سڃاڻين ۽ خالق مرڻ کان پوءِ وري ايتري ويندو
 ته جنت اسان کي ملندي ۽ جنت اسان حق تي آهيون انهن جي حق ۾ الله تعالى
 فرمائي ٿو. ۱۲۹ جهنم ۾ ڇڏي ويندا. ۱۳۰ ۽ انهن پنهنجن بُرائين کي
 نڪيون سمجهيو. ۱۳۱ دنيا مان هڪجي چوڻ تي هلاڻ ٿا ۽ جيڪو شيطان
 کي پنهنجو رفيق ۽ مختار بناي. سو منور وڌيل ۽ خوار ٿي ياهي معنيٰ
 آهي ته آخرت ۾ جڏهن شيطان کان سواءِ انهن کي ڪو رفيق نه ملندو شيطان
 پاڻ تي عذاب ۾ گرفتار ٿيندو ۽ سرانهن جي ڪهڙي مدد ڪري سگهندو.
 ۱۳۲ آخرت ۾. ۱۳۳ يعني قرآن شريف. ۱۳۴ ۽ ۱۳۵ ۽ ۱۳۶ ۽ ۱۳۷ ۽ ۱۳۸
 ۱۳۹ ۽ ۱۴۰ ۽ ۱۴۱ ۽ ۱۴۲ ۽ ۱۴۳ ۽ ۱۴۴ ۽ ۱۴۵ ۽ ۱۴۶ ۽ ۱۴۷ ۽ ۱۴۸
 ۱۴۹ ۽ ۱۵۰ ۽ ۱۵۱ ۽ ۱۵۲ ۽ ۱۵۳ ۽ ۱۵۴ ۽ ۱۵۵ ۽ ۱۵۶ ۽ ۱۵۷ ۽ ۱۵۸
 ۱۵۹ ۽ ۱۶۰ ۽ ۱۶۱ ۽ ۱۶۲ ۽ ۱۶۳ ۽ ۱۶۴ ۽ ۱۶۵ ۽ ۱۶۶ ۽ ۱۶۷ ۽ ۱۶۸
 ۱۶۹ ۽ ۱۷۰ ۽ ۱۷۱ ۽ ۱۷۲ ۽ ۱۷۳ ۽ ۱۷۴ ۽ ۱۷۵ ۽ ۱۷۶ ۽ ۱۷۷ ۽ ۱۷۸
 ۱۷۹ ۽ ۱۸۰ ۽ ۱۸۱ ۽ ۱۸۲ ۽ ۱۸۳ ۽ ۱۸۴ ۽ ۱۸۵ ۽ ۱۸۶ ۽ ۱۸۷ ۽ ۱۸۸
 ۱۸۹ ۽ ۱۹۰ ۽ ۱۹۱ ۽ ۱۹۲ ۽ ۱۹۳ ۽ ۱۹۴ ۽ ۱۹۵ ۽ ۱۹۶ ۽ ۱۹۷ ۽ ۱۹۸
 ۱۹۹ ۽ ۲۰۰ ۽ ۲۰۱ ۽ ۲۰۲ ۽ ۲۰۳ ۽ ۲۰۴ ۽ ۲۰۵ ۽ ۲۰۶ ۽ ۲۰۷ ۽ ۲۰۸
 ۲۰۹ ۽ ۲۱۰ ۽ ۲۱۱ ۽ ۲۱۲ ۽ ۲۱۳ ۽ ۲۱۴ ۽ ۲۱۵ ۽ ۲۱۶ ۽ ۲۱۷ ۽ ۲۱۸
 ۲۱۹ ۽ ۲۲۰ ۽ ۲۲۱ ۽ ۲۲۲ ۽ ۲۲۳ ۽ ۲۲۴ ۽ ۲۲۵ ۽ ۲۲۶ ۽ ۲۲۷ ۽ ۲۲۸
 ۲۲۹ ۽ ۲۳۰ ۽ ۲۳۱ ۽ ۲۳۲ ۽ ۲۳۳ ۽ ۲۳۴ ۽ ۲۳۵ ۽ ۲۳۶ ۽ ۲۳۷ ۽ ۲۳۸
 ۲۳۹ ۽ ۲۴۰ ۽ ۲۴۱ ۽ ۲۴۲ ۽ ۲۴۳ ۽ ۲۴۴ ۽ ۲۴۵ ۽ ۲۴۶ ۽ ۲۴۷ ۽ ۲۴۸
 ۲۴۹ ۽ ۲۵۰ ۽ ۲۵۱ ۽ ۲۵۲ ۽ ۲۵۳ ۽ ۲۵۴ ۽ ۲۵۵ ۽ ۲۵۶ ۽ ۲۵۷ ۽ ۲۵۸
 ۲۵۹ ۽ ۲۶۰ ۽ ۲۶۱ ۽ ۲۶۲ ۽ ۲۶۳ ۽ ۲۶۴ ۽ ۲۶۵ ۽ ۲۶۶ ۽ ۲۶۷ ۽ ۲۶۸
 ۲۶۹ ۽ ۲۷۰ ۽ ۲۷۱ ۽ ۲۷۲ ۽ ۲۷۳ ۽ ۲۷۴ ۽ ۲۷۵ ۽ ۲۷۶ ۽ ۲۷۷ ۽ ۲۷۸
 ۲۷۹ ۽ ۲۸۰ ۽ ۲۸۱ ۽ ۲۸۲ ۽ ۲۸۳ ۽ ۲۸۴ ۽ ۲۸۵ ۽ ۲۸۶ ۽ ۲۸۷ ۽ ۲۸۸
 ۲۸۹ ۽ ۲۹۰ ۽ ۲۹۱ ۽ ۲۹۲ ۽ ۲۹۳ ۽ ۲۹۴ ۽ ۲۹۵ ۽ ۲۹۶ ۽ ۲۹۷ ۽ ۲۹۸
 ۲۹۹ ۽ ۳۰۰ ۽ ۳۰۱ ۽ ۳۰۲ ۽ ۳۰۳ ۽ ۳۰۴ ۽ ۳۰۵ ۽ ۳۰۶ ۽ ۳۰۷ ۽ ۳۰۸
 ۳۰۹ ۽ ۳۱۰ ۽ ۳۱۱ ۽ ۳۱۲ ۽ ۳۱۳ ۽ ۳۱۴ ۽ ۳۱۵ ۽ ۳۱۶ ۽ ۳۱۷ ۽ ۳۱۸
 ۳۱۹ ۽ ۳۲۰ ۽ ۳۲۱ ۽ ۳۲۲ ۽ ۳۲۳ ۽ ۳۲۴ ۽ ۳۲۵ ۽ ۳۲۶ ۽ ۳۲۷ ۽ ۳۲۸
 ۳۲۹ ۽ ۳۳۰ ۽ ۳۳۱ ۽ ۳۳۲ ۽ ۳۳۳ ۽ ۳۳۴ ۽ ۳۳۵ ۽ ۳۳۶ ۽ ۳۳۷ ۽ ۳۳۸
 ۳۳۹ ۽ ۳۴۰ ۽ ۳۴۱ ۽ ۳۴۲ ۽ ۳۴۳ ۽ ۳۴۴ ۽ ۳۴۵ ۽ ۳۴۶ ۽ ۳۴۷ ۽ ۳۴۸
 ۳۴۹ ۽ ۳۵۰ ۽ ۳۵۱ ۽ ۳۵۲ ۽ ۳۵۳ ۽ ۳۵۴ ۽ ۳۵۵ ۽ ۳۵۶ ۽ ۳۵۷ ۽ ۳۵۸
 ۳۵۹ ۽ ۳۶۰ ۽ ۳۶۱ ۽ ۳۶۲ ۽ ۳۶۳ ۽ ۳۶۴ ۽ ۳۶۵ ۽ ۳۶۶ ۽ ۳۶۷ ۽ ۳۶۸
 ۳۶۹ ۽ ۳۷۰ ۽ ۳۷۱ ۽ ۳۷۲ ۽ ۳۷۳ ۽ ۳۷۴ ۽ ۳۷۵ ۽ ۳۷۶ ۽ ۳۷۷ ۽ ۳۷۸
 ۳۷۹ ۽ ۳۸۰ ۽ ۳۸۱ ۽ ۳۸۲ ۽ ۳۸۳ ۽ ۳۸۴ ۽ ۳۸۵ ۽ ۳۸۶ ۽ ۳۸۷ ۽ ۳۸۸
 ۳۸۹ ۽ ۳۹۰ ۽ ۳۹۱ ۽ ۳۹۲ ۽ ۳۹۳ ۽ ۳۹۴ ۽ ۳۹۵ ۽ ۳۹۶ ۽ ۳۹۷ ۽ ۳۹۸
 ۳۹۹ ۽ ۴۰۰ ۽ ۴۰۱ ۽ ۴۰۲ ۽ ۴۰۳ ۽ ۴۰۴ ۽ ۴۰۵ ۽ ۴۰۶ ۽ ۴۰۷ ۽ ۴۰۸
 ۴۰۹ ۽ ۴۱۰ ۽ ۴۱۱ ۽ ۴۱۲ ۽ ۴۱۳ ۽ ۴۱۴ ۽ ۴۱۵ ۽ ۴۱۶ ۽ ۴۱۷ ۽ ۴۱۸
 ۴۱۹ ۽ ۴۲۰ ۽ ۴۲۱ ۽ ۴۲۲ ۽ ۴۲۳ ۽ ۴۲۴ ۽ ۴۲۵ ۽ ۴۲۶ ۽ ۴۲۷ ۽ ۴۲۸
 ۴۲۹ ۽ ۴۳۰ ۽ ۴۳۱ ۽ ۴۳۲ ۽ ۴۳۳ ۽ ۴۳۴ ۽ ۴۳۵ ۽ ۴۳۶ ۽ ۴۳۷ ۽ ۴۳۸
 ۴۳۹ ۽ ۴۴۰ ۽ ۴۴۱ ۽ ۴۴۲ ۽ ۴۴۳ ۽ ۴۴۴ ۽ ۴۴۵ ۽ ۴۴۶ ۽ ۴۴۷ ۽ ۴۴۸
 ۴۴۹ ۽ ۴۵۰ ۽ ۴۵۱ ۽ ۴۵۲ ۽ ۴۵۳ ۽ ۴۵۴ ۽ ۴۵۵ ۽ ۴۵۶ ۽ ۴۵۷ ۽ ۴۵۸
 ۴۵۹ ۽ ۴۶۰ ۽ ۴۶۱ ۽ ۴۶۲ ۽ ۴۶۳ ۽ ۴۶۴ ۽ ۴۶۵ ۽ ۴۶۶ ۽ ۴۶۷ ۽ ۴۶۸
 ۴۶۹ ۽ ۴۷۰ ۽ ۴۷۱ ۽ ۴۷۲ ۽ ۴۷۳ ۽ ۴۷۴ ۽ ۴۷۵ ۽ ۴۷۶ ۽ ۴۷۷ ۽ ۴۷۸
 ۴۷۹ ۽ ۴۸۰ ۽ ۴۸۱ ۽ ۴۸۲ ۽ ۴۸۳ ۽ ۴۸۴ ۽ ۴۸۵ ۽ ۴۸۶ ۽ ۴۸۷ ۽ ۴۸۸
 ۴۸۹ ۽ ۴۹۰ ۽ ۴۹۱ ۽ ۴۹۲ ۽ ۴۹۳ ۽ ۴۹۴ ۽ ۴۹۵ ۽ ۴۹۶ ۽ ۴۹۷ ۽ ۴۹۸
 ۴۹۹ ۽ ۵۰۰ ۽ ۵۰۱ ۽ ۵۰۲ ۽ ۵۰۳ ۽ ۵۰۴ ۽ ۵۰۵ ۽ ۵۰۶ ۽ ۵۰۷ ۽ ۵۰۸
 ۵۰۹ ۽ ۵۱۰ ۽ ۵۱۱ ۽ ۵۱۲ ۽ ۵۱۳ ۽ ۵۱۴ ۽ ۵۱۵ ۽ ۵۱۶ ۽ ۵۱۷ ۽ ۵۱۸
 ۵۱۹ ۽ ۵۲۰ ۽ ۵۲۱ ۽ ۵۲۲ ۽ ۵۲۳ ۽ ۵۲۴ ۽ ۵۲۵ ۽ ۵۲۶ ۽ ۵۲۷ ۽ ۵۲۸
 ۵۲۹ ۽ ۵۳۰ ۽ ۵۳۱ ۽ ۵۳۲ ۽ ۵۳۳ ۽ ۵۳۴ ۽ ۵۳۵ ۽ ۵۳۶ ۽ ۵۳۷ ۽ ۵۳۸
 ۵۳۹ ۽ ۵۴۰ ۽ ۵۴۱ ۽ ۵۴۲ ۽ ۵۴۳ ۽ ۵۴۴ ۽ ۵۴۵ ۽ ۵۴۶ ۽ ۵۴۷ ۽ ۵۴۸
 ۵۴۹ ۽ ۵۵۰ ۽ ۵۵۱ ۽ ۵۵۲ ۽ ۵۵۳ ۽ ۵۵۴ ۽ ۵۵۵ ۽ ۵۵۶ ۽ ۵۵۷ ۽ ۵۵۸
 ۵۵۹ ۽ ۵۶۰ ۽ ۵۶۱ ۽ ۵۶۲ ۽ ۵۶۳ ۽ ۵۶۴ ۽ ۵۶۵ ۽ ۵۶۶ ۽ ۵۶۷ ۽ ۵۶۸
 ۵۶۹ ۽ ۵۷۰ ۽ ۵۷۱ ۽ ۵۷۲ ۽ ۵۷۳ ۽ ۵۷۴ ۽ ۵۷۵ ۽ ۵۷۶ ۽ ۵۷۷ ۽ ۵۷۸
 ۵۷۹ ۽ ۵۸۰ ۽ ۵۸۱ ۽ ۵۸۲ ۽ ۵۸۳ ۽ ۵۸۴ ۽ ۵۸۵ ۽ ۵۸۶ ۽ ۵۸۷ ۽ ۵۸۸
 ۵۸۹ ۽ ۵۹۰ ۽ ۵۹۱ ۽ ۵۹۲ ۽ ۵۹۳ ۽ ۵۹۴ ۽ ۵۹۵ ۽ ۵۹۶ ۽ ۵۹۷ ۽ ۵۹۸
 ۵۹۹ ۽ ۶۰۰ ۽ ۶۰۱ ۽ ۶۰۲ ۽ ۶۰۳ ۽ ۶۰۴ ۽ ۶۰۵ ۽ ۶۰۶ ۽ ۶۰۷ ۽ ۶۰۸
 ۶۰۹ ۽ ۶۱۰ ۽ ۶۱۱ ۽ ۶۱۲ ۽ ۶۱۳ ۽ ۶۱۴ ۽ ۶۱۵ ۽ ۶۱۶ ۽ ۶۱۷ ۽ ۶۱۸
 ۶۱۹ ۽ ۶۲۰ ۽ ۶۲۱ ۽ ۶۲۲ ۽ ۶۲۳ ۽ ۶۲۴ ۽ ۶۲۵ ۽ ۶۲۶ ۽ ۶۲۷ ۽ ۶۲۸
 ۶۲۹ ۽ ۶۳۰ ۽ ۶۳۱ ۽ ۶۳۲ ۽ ۶۳۳ ۽ ۶۳۴ ۽ ۶۳۵ ۽ ۶۳۶ ۽ ۶۳۷ ۽ ۶۳۸
 ۶۳۹ ۽ ۶۴۰ ۽ ۶۴۱ ۽ ۶۴۲ ۽ ۶۴۳ ۽ ۶۴۴ ۽ ۶۴۵ ۽ ۶۴۶ ۽ ۶۴۷ ۽ ۶۴۸
 ۶۴۹ ۽ ۶۵۰ ۽ ۶۵۱ ۽ ۶۵۲ ۽ ۶۵۳ ۽ ۶۵۴ ۽ ۶۵۵ ۽ ۶۵۶ ۽ ۶۵۷ ۽ ۶۵۸
 ۶۵۹ ۽ ۶۶۰ ۽ ۶۶۱ ۽ ۶۶۲ ۽ ۶۶۳ ۽ ۶۶۴ ۽ ۶۶۵ ۽ ۶۶۶ ۽ ۶۶۷ ۽ ۶۶۸
 ۶۶۹ ۽ ۶۷۰ ۽ ۶۷۱ ۽ ۶۷۲ ۽ ۶۷۳ ۽ ۶۷۴ ۽ ۶۷۵ ۽ ۶۷۶ ۽ ۶۷۷ ۽ ۶۷۸
 ۶۷۹ ۽ ۶۸۰ ۽ ۶۸۱ ۽ ۶۸۲ ۽ ۶۸۳ ۽ ۶۸۴ ۽ ۶۸۵ ۽ ۶۸۶ ۽ ۶۸۷ ۽ ۶۸۸
 ۶۸۹ ۽ ۶۹۰ ۽ ۶۹۱ ۽ ۶۹۲ ۽ ۶۹۳ ۽ ۶۹۴ ۽ ۶۹۵ ۽ ۶۹۶ ۽ ۶۹۷ ۽ ۶۹۸
 ۶۹۹ ۽ ۷۰۰ ۽ ۷۰۱ ۽ ۷۰۲ ۽ ۷۰۳ ۽ ۷۰۴ ۽ ۷۰۵ ۽ ۷۰۶ ۽ ۷۰۷ ۽ ۷۰۸
 ۷۰۹ ۽ ۷۱۰ ۽ ۷۱۱ ۽ ۷۱۲ ۽ ۷۱۳ ۽ ۷۱۴ ۽ ۷۱۵ ۽ ۷۱۶ ۽ ۷۱۷ ۽ ۷۱۸
 ۷۱۹ ۽ ۷۲۰ ۽ ۷۲۱ ۽ ۷۲۲ ۽ ۷۲۳ ۽ ۷۲۴ ۽ ۷۲۵ ۽ ۷۲۶ ۽ ۷۲۷ ۽ ۷۲۸
 ۷۲۹ ۽ ۷۳۰ ۽ ۷۳۱ ۽ ۷۳۲ ۽ ۷۳۳ ۽ ۷۳۴ ۽ ۷۳۵ ۽ ۷۳۶ ۽ ۷۳۷ ۽ ۷۳۸
 ۷۳۹ ۽ ۷۴۰ ۽ ۷۴۱ ۽ ۷۴۲ ۽ ۷۴۳ ۽ ۷۴۴ ۽ ۷۴۵ ۽ ۷۴۶ ۽ ۷۴۷ ۽ ۷۴۸
 ۷۴۹ ۽ ۷۵۰ ۽ ۷۵۱ ۽ ۷۵۲ ۽ ۷۵۳ ۽ ۷۵۴ ۽ ۷۵۵ ۽ ۷۵۶ ۽ ۷۵۷ ۽ ۷۵۸
 ۷۵۹ ۽ ۷۶۰ ۽ ۷۶۱ ۽ ۷۶۲ ۽ ۷۶۳ ۽ ۷۶۴ ۽ ۷۶۵ ۽ ۷۶۶ ۽ ۷۶۷ ۽ ۷۶۸
 ۷۶۹ ۽ ۷۷۰ ۽ ۷۷۱ ۽ ۷۷۲ ۽ ۷۷۳ ۽ ۷۷۴ ۽ ۷۷۵ ۽ ۷۷۶ ۽ ۷۷۷ ۽ ۷۷۸
 ۷۷۹ ۽ ۷۸۰ ۽ ۷۸۱ ۽ ۷۸۲ ۽ ۷۸۳ ۽ ۷۸۴ ۽ ۷۸۵ ۽ ۷۸۶ ۽ ۷۸۷ ۽ ۷۸۸
 ۷۸۹ ۽ ۷۹۰ ۽ ۷۹۱ ۽ ۷۹۲ ۽ ۷۹۳ ۽ ۷۹۴ ۽ ۷۹۵ ۽ ۷۹۶ ۽ ۷۹۷ ۽ ۷۹۸
 ۷۹۹ ۽ ۸۰۰ ۽ ۸۰۱ ۽ ۸۰۲ ۽ ۸۰۳ ۽ ۸۰۴ ۽ ۸۰۵ ۽ ۸۰۶ ۽ ۸۰۷ ۽ ۸۰۸
 ۸۰۹ ۽ ۸۱۰ ۽ ۸۱۱ ۽ ۸۱۲ ۽ ۸۱۳ ۽ ۸۱۴ ۽ ۸۱۵ ۽ ۸۱۶ ۽ ۸۱۷ ۽ ۸۱۸
 ۸۱۹ ۽ ۸۲۰ ۽ ۸۲۱ ۽ ۸۲۲ ۽ ۸۲۳ ۽ ۸۲۴ ۽ ۸۲۵ ۽ ۸۲۶ ۽ ۸۲۷ ۽ ۸۲۸
 ۸۲۹ ۽ ۸۳۰ ۽ ۸۳۱ ۽ ۸۳۲ ۽ ۸۳۳ ۽ ۸۳۴ ۽ ۸۳۵ ۽ ۸۳۶ ۽ ۸۳۷ ۽ ۸۳۸
 ۸۳۹ ۽ ۸۴۰ ۽ ۸۴۱ ۽ ۸۴۲ ۽ ۸۴۳ ۽ ۸۴۴ ۽ ۸۴۵ ۽ ۸۴۶ ۽ ۸۴۷ ۽ ۸۴۸
 ۸۴۹ ۽ ۸۵۰ ۽ ۸۵۱ ۽ ۸۵۲ ۽ ۸۵۳ ۽ ۸۵۴ ۽ ۸۵۵ ۽ ۸۵۶ ۽ ۸۵۷ ۽ ۸۵۸
 ۸۵۹ ۽ ۸۶۰ ۽ ۸۶۱ ۽ ۸۶۲ ۽ ۸۶۳ ۽ ۸۶۴ ۽ ۸۶۵ ۽ ۸۶۶ ۽ ۸۶۷ ۽ ۸۶۸
 ۸۶۹ ۽ ۸۷۰ ۽ ۸۷۱ ۽ ۸۷۲ ۽ ۸۷۳ ۽ ۸۷۴ ۽ ۸۷۵ ۽ ۸۷۶ ۽ ۸۷۷ ۽ ۸۷۸
 ۸۷۹ ۽ ۸۸۰ ۽ ۸۸۱ ۽ ۸۸۲ ۽ ۸۸۳ ۽ ۸۸۴ ۽ ۸۸۵ ۽ ۸۸۶ ۽ ۸۸۷ ۽ ۸۸۸
 ۸۸۹ ۽ ۸۹۰ ۽ ۸۹۱ ۽ ۸۹۲ ۽ ۸۹۳ ۽ ۸۹۴ ۽ ۸۹۵ ۽ ۸۹۶ ۽ ۸۹۷ ۽ ۸۹۸
 ۸۹۹ ۽ ۹۰۰ ۽ ۹۰۱ ۽ ۹۰۲ ۽ ۹۰۳ ۽ ۹۰۴ ۽ ۹۰۵ ۽ ۹۰۶ ۽ ۹۰۷ ۽ ۹۰۸
 ۹۰۹ ۽ ۹۱۰ ۽ ۹۱۱ ۽ ۹۱۲ ۽ ۹۱۳ ۽ ۹۱۴ ۽ ۹۱۵ ۽ ۹۱۶ ۽ ۹۱۷ ۽ ۹۱۸
 ۹۱۹ ۽ ۹۲۰ ۽ ۹۲۱ ۽ ۹۲۲ ۽ ۹۲۳ ۽ ۹۲۴ ۽ ۹۲۵ ۽ ۹۲۶ ۽ ۹۲۷ ۽ ۹۲۸
 ۹۲۹ ۽ ۹۳۰ ۽ ۹۳۱ ۽ ۹۳۲ ۽ ۹۳۳ ۽ ۹۳۴ ۽ ۹۳۵ ۽ ۹۳۶ ۽ ۹۳۷ ۽ ۹۳۸
 ۹۳۹ ۽ ۹۴۰ ۽ ۹۴۱ ۽ ۹۴۲ ۽ ۹۴۳ ۽ ۹۴۴ ۽ ۹۴۵ ۽ ۹۴۶ ۽ ۹۴۷ ۽ ۹۴۸
 ۹۴۹ ۽ ۹۵۰ ۽ ۹۵۱ ۽ ۹۵۲ ۽ ۹۵۳ ۽ ۹۵۴ ۽ ۹۵۵ ۽ ۹۵۶ ۽ ۹۵۷ ۽ ۹۵۸
 ۹۵۹ ۽ ۹۶۰ ۽ ۹۶۱ ۽ ۹۶۲ ۽ ۹۶۳ ۽ ۹۶۴ ۽ ۹۶۵ ۽ ۹۶۶ ۽ ۹۶۷ ۽ ۹۶۸
 ۹۶۹ ۽ ۹۷۰ ۽ ۹۷۱ ۽ ۹۷۲ ۽ ۹۷۳ ۽ ۹۷۴ ۽ ۹۷۵ ۽ ۹۷۶ ۽ ۹۷۷ ۽ ۹۷۸
 ۹۷۹ ۽ ۹۸۰ ۽ ۹۸۱ ۽ ۹۸۲ ۽ ۹۸۳ ۽ ۹۸۴ ۽ ۹۸۵ ۽ ۹۸۶ ۽ ۹۸۷ ۽ ۹۸۸
 ۹۸۹ ۽ ۹۹۰ ۽ ۹۹۱ ۽ ۹۹۲ ۽ ۹۹۳ ۽ ۹۹۴ ۽ ۹۹۵ ۽ ۹۹۶ ۽ ۹۹۷ ۽ ۹۹۸
 ۹۹۹ ۽ ۱۰۰۰ ۽ ۱۰۰۱ ۽ ۱۰۰۲ ۽ ۱۰۰۳ ۽ ۱۰۰۴ ۽ ۱۰۰۵ ۽ ۱۰۰۶ ۽ ۱۰۰۷ ۽ ۱۰۰۸
 ۱۰۰۹ ۽ ۱۰۱۰ ۽ ۱۰۱۱ ۽ ۱۰۱۲ ۽ ۱۰۱۳ ۽ ۱۰۱۴ ۽ ۱۰۱۵ ۽ ۱۰۱۶ ۽ ۱۰۱۷ ۽ ۱۰۱۸
 ۱۰۱۹ ۽ ۱۰۲۰ ۽ ۱۰۲۱ ۽ ۱۰۲۲ ۽ ۱۰۲۳ ۽ ۱۰۲۴ ۽ ۱۰۲۵ ۽ ۱۰۲۶ ۽ ۱۰۲۷ ۽ ۱۰۲۸
 ۱۰۲۹ ۽ ۱۰۳۰ ۽ ۱۰۳۱ ۽ ۱۰۳۲ ۽ ۱۰۳۳ ۽ ۱۰۳۴ ۽ ۱۰۳۵ ۽ ۱۰۳۶ ۽ ۱۰۳۷ ۽ ۱۰۳۸
 ۱۰۳۹ ۽ ۱۰۴۰ ۽ ۱۰۴۱ ۽ ۱۰۴۲ ۽ ۱۰۴۳ ۽ ۱۰۴۴ ۽ ۱۰۴۵ ۽ ۱۰۴۶ ۽ ۱۰۴۷ ۽ ۱۰۴۸
 ۱۰۴۹ ۽ ۱۰۵۰ ۽ ۱۰۵۱ ۽ ۱۰۵۲ ۽ ۱۰۵۳ ۽ ۱۰۵۴ ۽ ۱۰۵۵ ۽ ۱۰۵۶ ۽ ۱۰۵۷ ۽ ۱۰۵۸
 ۱۰۵۹ ۽ ۱۰۶۰ ۽ ۱۰۶۱ ۽ ۱۰۶۲ ۽ ۱۰۶۳ ۽ ۱۰۶۴ ۽ ۱۰۶۵ ۽ ۱۰۶۶ ۽ ۱۰۶۷ ۽ ۱۰۶۸
 ۱۰۶۹ ۽ ۱۰۷۰ ۽ ۱۰۷۱ ۽ ۱۰۷۲ ۽ ۱۰۷۳ ۽ ۱۰۷۴ ۽ ۱۰۷۵ ۽ ۱۰۷۶ ۽ ۱۰۷۷ ۽ ۱۰۷۸
 ۱۰۷۹ ۽ ۱۰۸۰ ۽ ۱۰۸۱ ۽ ۱۰۸۲ ۽ ۱۰۸۳ ۽ ۱۰۸۴ ۽ ۱۰۸۵ ۽ ۱۰۸۶ ۽ ۱۰۸۷ ۽ ۱۰۸۸
 ۱۰۸۹ ۽ ۱۰۹۰ ۽ ۱۰۹۱ ۽ ۱۰۹۲ ۽ ۱۰۹۳ ۽ ۱۰۹۴ ۽ ۱۰۹۵ ۽ ۱۰۹۶ ۽ ۱۰۹۷ ۽ ۱۰۹۸
 ۱۰۹۹ ۽ ۱۱۰۰ ۽ ۱۱۰۱ ۽ ۱۱۰۲ ۽ ۱۱۰۳ ۽ ۱۱۰۴ ۽ ۱۱۰۵ ۽ ۱۱۰۶ ۽ ۱۱۰۷ ۽ ۱۱۰۸
 ۱۱۰۹ ۽ ۱۱۱۰ ۽ ۱۱۱۱ ۽ ۱۱۱۲ ۽ ۱۱۱۳ ۽ ۱۱۱۴ ۽ ۱۱۱۵ ۽ ۱۱۱۶ ۽ ۱۱۱۷ ۽ ۱۱۱۸
 ۱۱۱۹ ۽ ۱۱۲۰ ۽ ۱۱۲۱ ۽ ۱۱۲۲ ۽ ۱۱۲۳ ۽ ۱۱۲۴ ۽ ۱۱۲۵ ۽ ۱۱۲۶ ۽ ۱۱۲۷ ۽ ۱۱۲۸
 ۱۱۲۹ ۽ ۱۱۳۰ ۽ ۱۱۳۱ ۽ ۱۱۳۲ ۽ ۱۱۳۳ ۽ ۱۱۳۴ ۽ ۱۱۳۵ ۽ ۱۱۳۶ ۽ ۱۱۳۷ ۽ ۱۱۳۸
 ۱۱۳۹ ۽ ۱۱۴۰ ۽ ۱۱۴۱ ۽ ۱۱۴۲ ۽ ۱۱۴۳ ۽ ۱۱۴۴ ۽ ۱۱۴۵ ۽ ۱۱۴۶ ۽ ۱۱۴۷ ۽ ۱۱۴۸
 ۱۱۴۹ ۽ ۱۱۵۰ ۽ ۱۱۵۱ ۽ ۱۱۵۲ ۽ ۱۱۵۳ ۽ ۱۱۵۴ ۽ ۱۱۵۵ ۽ ۱۱۵۶ ۽ ۱۱۵۷ ۽ ۱۱۵۸
 ۱۱۵۹ ۽ ۱۱۶۰ ۽ ۱۱۶۱ ۽ ۱۱۶۲ ۽ ۱۱۶۳ ۽ ۱۱۶۴ ۽ ۱۱۶۵ ۽ ۱۱۶۶ ۽ ۱۱۶۷ ۽ ۱۱۶۸
 ۱۱۶۹ ۽ ۱۱۷۰ ۽ ۱۱۷۱ ۽ ۱۱۷۲ ۽ ۱۱۷۳ ۽ ۱۱۷۴ ۽ ۱۱۷۵ ۽ ۱۱۷۶ ۽ ۱۱۷۷ ۽ ۱۱۷۸
 ۱۱۷۹ ۽ ۱۱۸۰ ۽ ۱۱۸۱ ۽ ۱۱۸۲ ۽ ۱۱۸۳ ۽ ۱۱۸۴ ۽ ۱۱۸۵ ۽ ۱۱۸۶ ۽ ۱۱۸۷ ۽ ۱۱۸۸
 ۱۱۸۹ ۽ ۱۱۹۰ ۽ ۱۱۹۱ ۽ ۱۱۹۲ ۽ ۱۱۹۳ ۽ ۱۱۹۴ ۽ ۱۱۹۵ ۽ ۱۱۹۶ ۽ ۱۱۹۷ ۽ ۱۱۹۸
 ۱۱۹۹ ۽ ۱۲۰۰ ۽ ۱۲۰۱ ۽ ۱۲۰۲ ۽ ۱۲۰۳ ۽ ۱۲۰۴ ۽ ۱۲۰۵ ۽ ۱۲۰۶ ۽ ۱۲۰۷ ۽ ۱۲۰۸
 ۱۲۰۹ ۽ ۱۲۱۰ ۽ ۱۲۱۱ ۽ ۱۲۱۲ ۽ ۱۲۱۳ ۽ ۱۲۱۴ ۽ ۱۲۱۵ ۽ ۱۲۱۶ ۽ ۱۲۱۷ ۽ ۱۲۱۸
 ۱۲۱۹ ۽ ۱۲۲۰ ۽ ۱۲۲۱ ۽ ۱۲۲۲ ۽ ۱۲۲۳ ۽ ۱۲۲۴ ۽ ۱۲۲۵ ۽ ۱۲۲۶ ۽ ۱۲۲۷ ۽ ۱۲۲۸
 ۱۲۲۹ ۽ ۱۲۳۰ ۽ ۱۲۳۱ ۽ ۱۲۳۲ ۽ ۱۲۳۳ ۽ ۱۲۳۴ ۽ ۱۲۳۵ ۽ ۱۲۳۶ ۽ ۱۲۳۷ ۽ ۱۲۳۸
 ۱۲۳۹ ۽ ۱۲۴۰ ۽ ۱۲۴۱ ۽ ۱۲۴۲ ۽ ۱۲۴۳ ۽ ۱۲۴۴ ۽ ۱۲۴۵ ۽ ۱۲۴۶ ۽ ۱۲۴۷ ۽ ۱۲۴۸
 ۱۲۴۹ ۽ ۱۲۵۰ ۽ ۱۲۵۱ ۽ ۱۲۵۲ ۽ ۱۲۵۳

رَبِّكَ ذَلَّلًا يَخْرُجُ مِنْ بَطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ
 واسطی نرمه آسان آهن رنگ ان جي پيٽ ٽاپين جي هڪ رنگ ٻئي رنگي شيء ۱۴۷ انڪري تي ۱۴۸ جنهن ۾ ماڻهن
 شفاء للناس اِنَّ فِيْ ذَلِكَ لَايَّةَ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ۝۱۴۹ وَاللّٰهُ
 جي واسطي تندرستي آهي ۱۵۰ بيشڪ ان ۾ نشاني آهي ۱۵۱ دين ڪنڌڙن جي واسطي ۱۵۲ ۽ الله
 خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ ۖ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ اِلَىْ اَرْضٍ اَلْعَرَبِ
 توهان کي پيدا ڪيو ۱۵۳ پوءِ توهان جو ساه قبض ڪندو ۱۵۴ ۽ توهان مان ڪو بنم ناقص عمر جي طرف
 لَٰكِي لَا يَعْلَمُ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا ۖ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۝۱۵۰ وَاللّٰهُ
 مروتا يو وڃي ۱۵۵ اڃا پاڻ کان پوءِ ڪجهه ڄاڻي ۱۵۶ بيشڪ الله ڪجهه ڄاڻندو ۱۵۷ ڪجهه ڪري سگهندو آهي ۱۵۸ ۽ الله
 فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِيْنَ فَضَّلُوا
 توهان مان هڪڙن کي ٻين تي رزق ۾ فضيلت ڏني ۱۵۹ ۽ توهان جي ڏنا ٿين
 بِرَادِّى رِزْقِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيْهِ سَوَاءٌ ۖ
 سي پنهنجو رزق پنهنجن ٻانهن ۽ ٻانھن جي طرف ڦيرائيندا آهن ۱۶۰ جڏهن تڏهن سورا ان ۾ برابر ٿي وڃن ۱۶۱
 اَفَبِعَمَلِهِ اللّٰهُ يَجْحَدُوْنَ ۝۱۵۱ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ
 پوءِ ۱۶۲ ۽ الله جي نعمت کان انڪار ڪن ٿا ۱۶۳ ۽ الله توهان جي واسطي توهان جي جنس مان عورتون پيدا
 اَرْوَاجًا ۚ وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَرْوَاجِكُمْ بَنِيْنَ وَحَفَدَةً ۚ
 ڪيون ۽ توهان جي واسطي توهان ڏالڻ ٽپائڻ پوتا ۽ ڌوھڻا پيدا ڪيائين ۱۶۴ ۽ توهان کي سنين
 رَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ اَفَبَالْبَاطِلِ يُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ
 شين مان روزمي ڏنائين ۱۶۵ ۽ توهان پوءِ ڇا ڪري ڳالهه ۱۶۶ ۽ يقين ڪن ٿا ۱۶۷ ۽ الله جي فضل ۱۶۸
 هُمْ يَكْفُرُوْنَ ۝۱۵۲ وَ يَعْبُدُوْنَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ
 کان منڪرتين ٿا ۱۶۹ ۽ الله کان سواءِ اهڙن جي پوڄا ڪن ٿا ۱۷۰ ۽ جڏهن انهن کي آسمان
 لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُوْنَ ۝۱۵۳
 ۽ زمين مان ڪجهه رزق ڏيڻ جو اختيار نه ٿا رکن ۽ ٻئي ڪجهه ڪري سگهن ٿا ۱۷۱
 فَلَا تَصْرِبُوْا اِلَیْهِ الْاَمْتِنَال ۖ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
 پوءِ ۱۷۲ ۽ الله جي واسطي مثال نه ٺاهيو ۱۷۳ بيشڪ الله ڄاڻي ٿو ۽ توهان نه ٿا

منزل ۳

۱۴۳ الله جي فضل سان جن جون ئي الهام ڪيو ويو آهي، ايتائين چوڻي
 هائڻ ڦڙڻ ٿي ڪيون آهي ۽ ڦڙن ڪيترن ئي پري نڪري وڃن، رات ۾ ڌڻي ۽ ڄاڻي پنهنجي
 باءِ ۽ مرق ۽ ٻين ۽ ۱۴۴ يعني ماکي، ۱۴۵ سفيد، ڦڙي ۽ ڳاڙهي، ۱۴۶ ۽
 وڌيڪ نفعي ڏيڻ وارين ڏوائن مان آهي ۽ ڳڻائي سان علاجن ۾ شامل ڪئي وڃي
 ٿي. ۱۴۷ الله تعاليٰ جي قدرت ۽ حڪمت تي ۱۴۸ جتان ڪمزور ۽
 طاقت مڪي اهڙي سمجهو ۽ ڏانئي عطا فرمائي ۽ اهڙين سنهيون صنعتون
 عطا ڪيائين، پاڪ آهي اهو ۽ پنهنجي ذات ۽ صفات ۾ شريڪ کان پاڪ
 ۱۴۹ ۽ ان مان نڪر ڪرڻ وارن کي هن تي ڏسبندو ٿي وڃي ٿي ته اهو پنهنجي ڪامل
 ۱۵۰ قدرت سان هڪ ادنيٰ ضعيف مڪي هجي صفت عطا فرمائي ٿو. جواها
 ۱۵۱ مختلف قسم جي ڳڻن ۽ ميون مان اهڙا لطيف جزا حاصل ڪري ماکي
 (پهڙين قسم جو خوش ڍانڌو ڦڙن ۾ ٺاهي ٿي، جيڪا خوشگوار ۽ پاڪ ۽ ماکي
 ۽ فاسد ۽ سڙڻ يا بڪار ٿيڻ کان محفوظ آهي. پوءِ جيڪو قدر حڪيم
 هڪ مڪي ان بهترين مادي جي ڳڻڻ جي قدرت ڏني ٿو، اهو جيڪڏهن
 مثال انسان جي ڳڻڻ کي لڌا ڪري تان جي قدرت کان ڪهڙو پري آهي؟ ۽ ۱۵۲
 کان پوءِ جيئري ڪرڻ کي محال سمجهڻ وارا ڪيتري قدر بيوقوف آهن.
 ان کان پوءِ الله تعاليٰ پنهنجن ٻانهن تي پنهنجي قدرت جا اهي نشان ظاهر
 فرمائي ٿو، جيڪي خود انهن ۾ ۽ انهن جي احوال ۾ ظاهر آهن. ۱۵۳ اعد
 مان ۽ نيسيءَ کان پوءِ هستي عطا فرمايائين. ڪهڙي عجيب قدرت آهي ۱۵۴
 ۽ توهان کي زندگي کان پوءِ موت ڏيندو ۽ جڏهن توهان جو وقت پورو ٿئي ۽
 جيڪيان مقرر فرمايو آهي ٿو ٽن ڏينهن ۾ ۽ ڇوڪري ۾ ۹ ڏينهن ۾ ۱۵۵
 جنهن جو زمانو انساني عمر جي مرتبن ۾ سڄي سال کان پوءِ اچي ٿو جو قوت
 ۽ حواس سڀ بيڪار ٿي وڃن ٿا ۽ انسان جي اها حالت ظاهر ٿي وڃي ٿي. ۱۵۶
 ۽ نادانيءَ ۾ ٻارن کان وڌيڪ بدتر ٿي وڃي. انهن تهديلين ۾ قدرت الاهي
 جا ڪهڙا عجائب مشاهدي ۾ اچن ٿا، حضرت ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنهما
 فرمايو ته مسلمان الله تعاليٰ جي فضل سان ان کان محفوظ آهن، ڊگهي عمر ۽ بيمار
 انهن کي الله تعاليٰ جي حضور ۾ ڪرامت، عقل ۽ معرفت جي زيادتي حاصل
 ٿئي ٿي ۽ ٽي سگهي ٿو ته توهان الله جواهر و غلبو ٿي جو هن جهان کان منتقل
 ٿي وڃي ۽ مقبول ٻانهو دنيا جي طرف وڃي ٿو ۽ ٻري ٿي وڃي. ۽ ڪرمه
 جو قول آهي ته جنهن قرآن پاڪ پڙهيو، سوان ارڙو عمر جي حالت کي نه بچندو
 جو عمر کان پوءِ صرف ٽي علم تي وڃي. ۱۵۷ ۽ پوءِ ڪنهن کي غني ڪيائين،
 ڪنهن کي فقير، ڪنهن کي مالدار ڪنهن کي محتاج، ڪنهن کي مالڪ،

ڪنهن کي مملوڪ. ۱۵۸ ۽ ٻانهيون غلام آڻائڻ جا شريڪ ٿي وڃن. جڏهن توهان پنهنجن غلامن کي پنهنجو شريڪ بڻائڻ پسند ڏتا ڪريو ته پوءِ الله جي ٻانهن ۽ ان جي مملڪن کي ان جو
 شريڪ بڻائڻ ڪهڙي طرح پسند ڪريو ٿا. سبحان الله! ۱۵۹ جتان ان کي ڇڏي مخلوق کي پوڄين ٿا. ۱۶۰ قسم قسم جي اناجن، ڦڙن، ميون، کاڻن ۽ ٻين جي شين مان ۱۶۱
 يعني شريڪ ۽ بت پرستي. ۱۶۲ الله تعاليٰ جي فضل ۽ نعمت مان حضور محبوب سيد عالم صلي الله عليه وسلم جن جي ذات گرامي يا اسلام (مُراد آهي) (مذڪر). ۱۶۳ يعني بت کي.
 ۱۶۴ ان جو ڪنهن کي شريڪ نه ڪريو.

۰ ۽ هي بت پرستي جو ڪهڙو نه عمدو ۽ دلنشين رد آهي

يُؤْمِنُونَ ۝ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ
 لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ
 وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارُهَا وَأَشْعَارُهَا أَتَانَا
 مَنْزِلٌ فِي تَكْوِينِ دِينِهِمْ وَابْنِ جِبْرِائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۝
 وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ۝ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْهَا خَلْقَ ظِلَالٍ
 وَتَقِيٍّ مِنْ شَرِّهَا هَكَذَا ۝ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۝
 جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَاثًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيَّكُمْ
 ۝ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۝ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۝
 الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيَّكُمْ بِأَسْمِكُمْ ۝ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ نِعْمَتَهُ
 عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ
 الْمُبِينُ ۝ يَرْفَعُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمْ
 الْكَافِرُونَ ۝ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا
 يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ۝ وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ
 ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ۝ وَإِذَا
 رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَّكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَاءُنَا
 فِي شَرِّهِمْ كَرِهْنَا أَلَّا يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُمْ مِنْكُمْ شُرَكَاءَ ۝

منزل ۳

۱۴۱ جون انهن کي هڙو پيد ڪيو جو اهي هوا ۾ ڦير وڌا ڪري سگهن ٿا ۽
 پنهنجي گري جسم جي خلاف هوا ۾ بيهي رهن ٿا ۽ ڪن دنيا ۾ هڪڙي اهڙو
 پيدا ڪيائين جو انهن جو پير وڌيڪ آهي. ايمان وارا ان ۾ غور ڪري
 قدرت الاهي جو اعتراف ڪن ٿا.
 ۱۴۲ جن ۾ توهان آرام ڪريو ٿا.
 ۱۴۳ مثلاً خيما وغيره.
 ۱۴۴ وچاڻ ۾ ۽ ويڙهڻ جون شيون. مسڪو. هي آيت الله تعاليٰ جي
 نعمت جي بيان ۾ آهي مگر ان مان اشارت آهي ۽ پتو ۽ وڙن جي پاڪائي ۽ انهن
 مان فائدي حاصل ڪرڻ جو حلال هجڻ ثابت ٿئي ٿو.
 ۱۴۵ اڃا، پٽن، چيٽن، وڻن ۽ ڪڪرن وغيره.
 ۱۴۶ جنهن ۾ توهان آرام ڪريو ٿا.
 ۱۴۷ غار وغيره جو اهر ۽ غريب آرام ڪري سگهن.
 ۱۴۸ زير ۽ جوشن وغيره.
 ۱۴۹ جوتير، تلوار، نيزي وغيره کان بچاءُ جو سامان ٿئي ٿو.
 ۱۵۰ دنيا ۾ توهان جي حاجتن ۽ ضرورتن جو سامان پيدا فرمائي ٿو.
 ۱۵۱ ان جي نعمت جو اعتراف ڪري اسلام آڻيو ۽ دين برحق قبول ڪريو
 ۱۵۲ ۽ اهي محبوب سيد عالم صلي الله تعاليٰ عليه واله وسلم اهي توهان تي ايمان
 آڻڻ ۽ توهان جي تصديق ڪرڻ کان منهن موڙين ۽ پنهنجي ڪفر جي چيما
 رهن.
 ۱۵۳ ۽ جڏهن توهان پيغام الاهي پهچائي ڇڏيو ته توهان جو ڪم
 ختم ٿي چڪو ۽ دمچڻ جو وبال انهن جي ڪنڌ تي رهيو.
 ۱۵۴ يعني جيڪي نعمتون ذڪر ڪيون ويون تن سڀني کي سڃاڻڻ ٿا
 ۽ چاڻ ٿا ته اهي سڀ الله تعاليٰ جي طرفان آهن. پوءِ به ان جو شڪر ادا ڪن.
 سڌي جو قول آهي ته الله تعاليٰ جي نعمت مان حضور پيڙهڻ جو محبوب سيد
 الڪون صلي الله تعاليٰ عليه واله وسلم جن مراد آهن. ان تقدير تي معنيٰ آهي اهي
 ۽ اهي محبوب سائين جن کي سڃاڻين ٿا ۽ سمجهن ٿا ته سندن وجود الله
 تعاليٰ جي وڏي نعمت آهي ۽ ان جي باوجود.
 ۱۵۵ ۽ دين اسلام قبول ڪن. ۱۵۶ هندي جو جسد ۽ بغض ٺاهڻ تي قائم رهن ٿا.
 ۱۵۷ يعني قيامت جي ڏينهن.
 ۱۵۸ جيڪو انهن جي تصديق وٽ ڪذيب ۽ ايمان وڪڙڻ جي شاهدي
 ڏئي ٿو ۽ اهي شاهدن تي سڳورا آهن.

۱۹۲ معذرت جي يا ڪنهن ڪلام جي يا دنيا جي طرف موٽڻ جي. ۱۹۳ يعني انهن کان عتاب ۽ عتاب پري ڪئي وڃي. ۱۹۴ يعني ڪافر. ۱۹۵ پٽن وغيره کي جن کي پوڄيندا آهن.

يَعْمَلُونَ ﴿٤٠﴾ فَاذْاَقَرَاتِ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ

جي سڀ کان بهتر ڪم جي لائق هوندو. پر و جڏهن تون قرآن پڙهين ته الله جي پناه گهر تڙيل شيطان کان

الرَّجِيمِ ﴿٤١﴾ اِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَلٰى

۲۳۲. بيشڪ ان کي انهن تي ڪوبه غلبو نه آهي جن ايمان آندو ۽ پنهنجي ربي تي

رَبِّهٖمْ يَتَوَكَّلُوْنَ اِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِيْنَ يَتَوَكَّلُوْهُ وَالَّذِيْنَ

ٽي ڀر سو رکند آهن ۲۳۳. ۽ ان جو غلبو انهن تي آهي جيڪي ان سان دوستي رکند آهن ۽ ان کي

هُمُ بِهِ مُشْرِكُوْنَ ۝ وَاِذَا بَدَلْنَا اٰيَةً مَّكَانَ اٰيَةٍ ۝ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ

شريڪ ناهيند آهن. ۽ جڏهن شاھڪري آيت جي جاءِ تي ٻي آيت ٿايندا آهيون ۲۳۴ ۽ الله خبر ڄاڻي ٿو

بِمَا يَنْزِلُ قَالُوْا اِنَّمَا اَنْتَ مُفْتَرٍ ۝ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٤٢﴾

جيڪي نازل ڪري ٿو ۲۳۵ ڪافرن چيرون گهڙي آڻين ٿو ۲۳۶ بلڪ انهن ٿا گهڻن کي ڄاڻي ٿو ۲۳۷

قُلْ نَزَّلَهُ رُوْحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِيْنَ

تون فرما ۽ ان کي پاڪ روح ۲۳۸ لاڻو تنهنجي ربي طرف کان برحق جيئن ان سان ايمان وارن کي

اٰمَنُوْا وَهَدٰى وَبُشِّرِ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٤٣﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّهُمْ

ثابت قدم رکي ۽ هدايت ۽ خوشخبري مسلمانن جي واسطي. ۽ بيشڪ اسان ڄاڻون ٿا جڙهي چون

يَقُوْلُوْنَ اِنَّمَا يَعْلَمُهُ بَشَرٌ لِّسَانٍ الَّذِي يُلْحِدُوْنَ اِلَيْهِ

ٿا هن کي ڪو ماڻهو سڳاري ٿو جنهن جي طرح منڇري جي منڇر ۾ ڪن ٿا ان جي زبان ته عجيبي

اَعْجَبِيْ وَهٰذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٤٤﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ

آهي ۽ هي روشن عربي زبان آهي ۲۳۹. بيشڪ اهي جيڪي الله جي آيتن تي

بِاٰيٰتِ اللّٰهِ لَا يَهْدِيْهِمُ اللّٰهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٤٥﴾ اِنَّمَا

ايمان نه ٿا رکن ۲۴۰ ۽ الله انهن کي هدايت نه ڪندو آهي ۽ انهن جي واسطي دردناڪ عذاب آهي ۲۴۱ ۽ ڪوڙو

يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَاُولٰٓئِكَ

بھتان آهي ٿي گهڙيندا آهن جيڪي الله جي آيتن تي ايمان نه ٿا رکن ۲۴۲ ۽ اهي ئي ڪوڙا

هُمُ الْكَافِرُوْنَ ﴿٤٦﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ اِيْمَانِهٖ اِلَّا مَنْ

آھن. جيڪو ايمان آڻي ۽ الله جو منڪر ٿيڻ ۲۴۳ سواءِ ان جي جو

۲۳۲ يعني قرآن شريف جي تلاوت شروع ڪرڻ وقت اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ پڙهيو. مستحب آهي. اَعُوْذُ بِاللّٰهِ جَامِعا سَلَامُ سُوْرَةِ فاتحه جي تفسير مير مذكور تي ڇڪا.

۲۳۳ اهي شيطاني وسوسا قبول نه ٿا ڪن.

۲۳۴ ۽ پنهنجي حڪمت سان هڪ حڪم وڌيڪ ڪري. پر حڪم ۽ يون. شان تڙول. مڪي جا مشرڪ پنهنجي جهالت سان نسخ تي اعتراض ڪندا هئا ۽ ان جي حڪمتن کان ان واقف هجڻ جي باعث ان کي مسخري

ٻڌائيندا هئا ۽ چوندا هئا ته محمد (مصطفى صلي الله تعالى عليه وسلم) هڪ ترينين ۱۳ هڪ حڪم ٽين ٿا ڏي ٿين وري پر حڪم ٽين ٿا ڏي ٿين پنهنجي دل مان ۱۹ ڳالهين ناهن ٿا. ان تي هي آيت نازل ٿي.

۲۳۵ ۽ ان پهرين حڪمت ۽ ان جي پانين جي لاءِ ان کي ڪيترائي معصيت آهي

۲۳۶ ۽ الله تعالى ان تي ڪافرن جي جهالت بيان فرمائي ۽ ارشاد ڪيو.

۲۳۷ ۽ اهي نسخ ۽ تبديلي جي حڪمت ۽ فائدن کان خبردار آهن ۽ هي به ڏاڍا ڄاڻن ته قرآن ڪي ڪي طرف بھتان جي نسبت ٿي ٿي سگهي. چوڻ جنهن ڪلام جو مثل ٺاهڻ بشري طاقت کان ٻاهر آهي، سو ڪنهن انسان جو ٺاهيل ڪيئن ٿي سگهي ٿو. انهي ڪري محبوب سيد عالم صلي الله عليه وسلم

جن کي خطاب ٿيو.

۲۳۸ يعني حضرت جبرئيل عليه السلام.

۲۳۹ قرآن ڪريم جي حالات ۽ ان جي علم جي نورانيت جڏهن دين جي تسخير ڪرڻ لڳي ۽ ڪافرن ته نوز ڏنيان جي عاشق ٿيندي ويندي آهي ۽ ڪا به تدبير اسلام جي مخالفت ۾ ڪا مياپ نه ٿي ٿئي. تڏهن انهن قسم قسم جا بھتان هنن شروع ڪيا. ڪڏهن ان کي جاوڳڻ ايا ٿيون. ڪڏهن پهرين جا قسما ۽ ڪهاڻيون چيائون. ڪڏهن هي چيائون ته محبوب سيد عالم صلي الله عليه وسلم

جن اهو پاڻ ٺاهيو آهي ۽ هر قسم جي ڪوشش ڪيائون ته ڪنهن طرح ماڻهو ان پاڪ ڪتاب کان بدگمان ٿين. انهن جي مڪارن مان هڪ مڪريءَ به هون انهن عجيبي غلام جي نسبت هي چيو ته اهو محبوب عالم صلي الله عليه وسلم جن کي سڳاري ٿو. ان جي ڊهر هي آيت ڪريم نازل ٿي ۽ ارشاد فرمايو ته اهو ٻيو

باطل ڳالهين ڏنيام ڪير قبول ڪري سگهي ٿو. جنهن غلام جي طرف ڪافر نسبت ڪن ٿا. سورة عجيبي آهي. اهو ڪلام ان جي امڪان ۾ ڇڏ. توهان جا نصيح بليغ. جن جي زبان ڏاڍي ٿي عرب وارن کي فخر ۽ ناز آهي. سي سمورا حيران آهن

۽ چند جملا قرآن پاڪ جي مثل ٺاهڻ انهن کي محال ۽ انهن جي طاقت کان ٻاهر.

آهي ٿيڻ ۽ هڪ عجيبي طرف اهڙي نسبت ڪيري قدر باطل ۽ بي شرعي جو فعل آهي. خدا جوشان. جنهن غلام محظرف ڪافراها نسبت ڪندا آهن. ان کي به ان ڪلام جي اعجاز مسخر ڪيو ۽ اهو به حضور پر نور محبوب سيد عالم صلي الله عليه وسلم جن جو غلام مطيع ٿيو ۽ صدق ۽ اخلاص سان ايمان آندائين. ۲۴۰ ۽ ان جي تصديق نه ٿا ڪن. ۲۴۱ ۽ ان جي انڪار ۽ محبوب رسول عليه الصلاة والسلام جي تڪذيب جي سبب. ۲۴۲ يعني ڪوڙ ڳالهائڻ ۽ الزام هڻڻ بي ايمان جو گھڻو ڪم آهي. مسئلو: هن آيت مان معلوم ٿيو ته ڪوڙ ڪير ڪنهن مريد ترين گناه آهي.

۲۴۳ ان تي الله تعالى جرح و غضب.

آهي ٿيڻ ۽ هڪ عجيبي طرف اهڙي نسبت ڪيري قدر باطل ۽ بي شرعي جو فعل آهي. خدا جوشان. جنهن غلام محظرف ڪافراها نسبت ڪندا آهن. ان کي به ان ڪلام جي اعجاز مسخر ڪيو ۽ اهو به حضور پر نور محبوب سيد عالم صلي الله عليه وسلم جن جو غلام مطيع ٿيو ۽ صدق ۽ اخلاص سان ايمان آندائين. ۲۴۰ ۽ ان جي تصديق نه ٿا ڪن. ۲۴۱ ۽ ان جي انڪار ۽ محبوب رسول عليه الصلاة والسلام جي تڪذيب جي سبب. ۲۴۲ يعني ڪوڙ ڳالهائڻ ۽ الزام هڻڻ بي ايمان جو گھڻو ڪم آهي. مسئلو: هن آيت مان معلوم ٿيو ته ڪوڙ ڪير ڪنهن مريد ترين گناه آهي.

۲۴۳ ان تي الله تعالى جرح و غضب.

اَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْاِيْمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ
 کيس مجبور ڪيو ويو آهي ۽ ان جي دل ايمان تي چيل هجي ۲۴۵ پر اهو جيڪو دل کي ڪري ۲۴۵ ڪافر ٿيو انهن
صَدْرًا فَعَلِيَهُمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّٰهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝۱۰
 تي الله جو غضب آهي ۽ انهن جي واسطي وڏو عذاب آهي .
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اسْتَحْبَبُوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلٰى الْآخِرَةِ وََاَنَّ اللّٰهَ
 هي ان جي ڪري جو انهن دنيا جي زندگي آخرت کان پيارِي ڪئي ۲۴۶ ۽ هن جي ڪري
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِيْنَ ۝۱۱ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى
 به الله (اهڙن) ڪافرن کي هدايت نٿو ڏيندو آهي . هي آهن اهي جن جي دلين ۽ ڪنن ۽
قُلُوْبِهِمْ وَسَمْعُهُمْ اَبْصَارُهُمْ ۝۱۲ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْغٰفِلُوْنَ ۝۱۳
 اکين تي الله مهر هڻي ڇڏي آهي ۲۴۷ ۽ اهي ڏٺو غفلت ۾ پيل آهن ۲۴۸
لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۝۱۴ ثُمَّ اِنْ رَّبُّكَ لِلَّذِيْنَ
 پاڻ تي ٿئي پير جو آخرت ۾ اهي گهاتي وارا آهن ۲۴۹ . پوءِ بيشڪ تنهنجو رب انهن جي واسطي
هَاجِرُوْا مِنْ بَعْدِ مَا فِتْنُوْا ثُمَّ جِهَدُوْا وَصَبِرُوْا اِنَّ رَّبَّكَ
 جن پنهنجا گهڻو ڀاڱو بعد ان جي جوتايو ويا ۲۵۰ پوءِ انهن ۲۵۰ جهاد ڪيو ۽ صبر سان رهيا، بيشڪ تنهنجو رب
مِّنْ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝۱۵ يَوْمَ تَأْتِيْ كُلُّ نَفْسٍ بِتِجَارِدٍ
 ان ۲۵۱ کان پوءِ ضروري بنهيندڙ مهراڻ آهي جنهن ڏينهن هر ساه پنهنجي ئي طرف جهڪي وڃندو ۽ ايندڙ ڪافرا
عَنْ نَفْسِهَا وَتُوْقَىٰ كُلُّ نَفْسٍ نَّفْسَهَا عَلِمَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۝۱۶
 ۽ هر ساه کي سندس عملن جو پورو پورو (بدل) ڏنو ويندڙ انهن ۲۵۲ ۽ ڏيندو ۲۵۳
وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ اٰمِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَّاْتِيَهَا
 ۽ الله مثال بيان فرمايو ۲۵۴ هڪ ڳوٺ ۲۵۴ جو امن ۽ اطمينان سان هوندو ۲۵۵ هر طرف کان ان جي
رِسْرًا فَمَّا رَغَدَا اَمِّنَ كُلٌّ مَّكَانٍ فَكَفَرَتْ بِاَنْعُمِ اللّٰهِ فَاَذَا قَهَا
 روزي گهڻي ۲۵۶ ۽ الله جي انهن جي نعمتن جي ناشڪري ڪئي ۲۵۷ پوءِ الله انهن کي هيءُ
اللّٰهُ لِيَاسَ الْجَوْرِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوْا يَصْنَعُوْنَ ۝۱۷ وَلَقَدْ
 سزا ڏني جو انهن کي بگ ۽ خوف جي پوڙ ڪيڏا ڪيائين ۲۵۸ انهن جي ڪرتوبن جي بدلي ۽ بيشڪ انهن

منزل ۳

۲۴۴ اهو مغضوب ۽ آهي . شان نٿو ۽ هيءُ آيت عاربن يا سرحي حق نمازل
 تي . کيس ۽ سندس والد يا سرح سندس والد ۽ سميءَ صيب . بلال خباب
 ۽ سرح رضی اللہ تعالیٰ عنہم کي ڪافرن وٽي سخت ايذا ۽ ڏنا تڄيڻ اهي
 اسلام کان ڦري وڃن . پر اهي سگورا باوجود سخت ايذا ۽ ان جي اسلام کان نه
 ڦريا . پوءِ ڪافرن حضرت عمار جي والدین کي نهايت بي رحمي سان قتل ڪيو ۽
 عمار ضعيف هو . پيڇي ڏسڻ هوندو . ان مجبور ٿي جڏهن ڏنڙ ۽ جان تي
 اچي وئي آهي ته پوءِ بي دليو ۽ ان گهريو ڪفر جو ڪلمو چيائين . هيئن جي
 همراھ باجهه واري حضور محبوب رسول الله صلي الله تعالیٰ عليه وسلم
 جن کي خبر ڏني وئي ته عمار ڪافر ٿي ويو . محبوب سائين فرمايو . هرگز نه
 عمار مٽي کان پيرن تائين ايمان سان ڀريل آهي ۽ ان جي گوشت ۽ ڀرت ۾
 ايمان ۽ ذوق گهرو ڪري ويو آهي . پوءِ حضرت عمار رومندي خدمت اقدس
 ۾ حاضر ٿيو . باجهه پري محبوب سائين فرمايو ڇا تير ۽ عمار عرض ڪيو
 اي خدا جا رسول ! تاهو روم ٿيو ۽ گهڻائي بَرَڪت ۽ منهنجي زبان تي جاري ٿيا .
 ارشاد فرمايو ٿو ، ان وقت تنهنجي دل جو ڪهڙو حال هو . عرض ڪيائين ، دل
 ايمان تي خوب چميل هئي . محروم بني ڪريم صلي الله عليه وسلم جن باجهه
 شفقت ۽ رحم منجهان فرمايو ٿو ته جيڪڏهن وري به اهڙو اتفاق ٿئي ته
 ائين ئي ڪرڻ گهرجي . ان تي هيءُ آيت نازل ٿي (خازن) . مسئلو . آيت مان
 ۲۴۷ معلوم ٿيو ته مجبور ڪرڻ جي حالت ۾ جيڪڏهن دل ايمان تي چميل هجي ته پوءِ
 ۲۴۸ ڪفر جي ڪلي جرجاري ٿيڻ جا اثر آهي . جڏهن ماڻهو کي پنهنجي جان
 يا ڪنهن عضوي جي ختري وٽي جو خوف هجي . مسئلو . جيڪڏهن ان
 حالت ۾ صبر ڪري ۽ قتل ڪيو وڃي ته اهو اجر وارو ۽ شهيد ٿيندو ۽ جيئن
 حضرت خبيب رضی اللہ تعالیٰ عنہ صبر ڪيو ۽ اهو سولي تي چاڙهي شهيد ٿيو
 ويو . محبوب سيد عالم صلي الله تعالیٰ عليه وسلم جن ان کي سيد الشهداء فرمايو .
 مسئلو . جنهن شخص کي مجبور ڪيو وڃي جيڪڏهن ان جي دل ايمان تي
 چميل نه هجي . سرڪر جو ڪلمو زبان تي آڻڻ سان ڪافي ويندو .
 مسئلو . جيڪڏهن ڪو شخص مجبوري کان سواءِ مسخري يا جهالت کان
 ۲۴۹ ڪفر جو ڪلمو زبان تي جاري ڪري ته ڪافي ويندو . (تفسير احمدي) .
 رضامندي ۽ اعتقاد سان . ۲۵۰ جڏهن اها دنيا مَرْتَد ٿيڻ تي اقدام ڪرڻ
 جو سبب آهي . ۲۵۱ ڏاڻي تدبر ڪن ٿا . ۽ رعونتن ۽ نصيحتن تي ڪن رڪن ٿا .
 دهديات جي طريقي ۽ صوب کي ڏسن ٿا . ۲۵۲ جو پنهنجي عاقبت ۽ انجام
 ۲۵۳ ڪار کي ڏٺا سوچن . ۲۵۴ جو انهن جي لاءِ دائمي عذاب آهي . ۲۵۵

۽ مڪي مڪرمه کان مدينه طيبه ڏانهن هجرت ڪيائون . ۲۵۶ ۽ انهن تي سختيون ڪيون ۽ کين ڪوفي مجبور ڪيو . ۲۵۷ هجرت کان پوءِ ۲۵۸ هجرت ۽ جهاد ۽ صبر . ۲۵۹ اهو قيامت جو ڏينهن آهي .
 جڏهن هر هڪ نفسي نفسي چوندو ۽ هر ڏندو ۽ سيني کي پنهنجي لڳل هوندي . ۲۶۰ حضرت ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنهما هن آيت جي تفسير ۾ فرمايو ته قيامت جي ڏينهن ماڻهن ۾ جهيڙو اڻ ٿيڻ ۽ ڏندو
 جو روح ۽ جسم ۾ جهيڙو ٿيندو . روح چوندو ۽ يارب ! منهنجا هٿ هئا . جو مان ڪنهن کي پڪڙيان . ۽ پير هئا . جو مان هلان . ۽ اکيون جن سان ڏسان ها . جسم چوندو ۽ يارب ! مان ته ڪافي ڏانگر
 هئس . ۽ منهنجو هٿ پڪڙي ڏنگندو هو . ۽ پير هلي ڏنگندو هو . ۽ ڏاکڻي ڏسي ڏنگندو هئي . جڏهن اهو روح نزي شعاع وانگر آيو ته پوءِ ان سان منهنجي زبان ڳالهائڻ لڳي . ائين ڏسڻ لڳيون . پير
 هڻڻ لڳا . جيڪو ڪجهه ڪيو . ان ڪري الله هڪ مثال بيان فرمائيندو ته هڪ . اٽو ۽ هڪ ڪوڙو ٿي هڪ باغ ۾ ويا . انڌي کي ٿڌن نظر ڏيندا آهن ۽ لوي جو هٿ ڦر تائين ڏين ۽ چنڊ هون . پوءِ انڌي
 لوي کي پنهنجي مٿان سرائي ۽ اهڙي طرح انهن ڦر ٿيڻ ۽ پوءِ اهي ٻئي سزا جا حقدار ٿيا . تنهنڪري روح ۽ جسم ٻئي ملزوم آهن . ۲۶۱ انهن ماڻهن جي لاءِ جن تي الله تعالیٰ انعام ڪيو
 ۽ اهي ان نعمت تي مغرور ٿي ناشڪري ڪرڻ لڳا . ڪافرن ويا . اهو الله تعالیٰ جي ناراضگي جو سبب ٿيو . انهن جو مثال اهڙو سمجهجيئن . ۲۶۲ مثل مڪي جي . ۲۶۳ ۽ ان تي مخالف اچي
 ۲۶۴ ۽ اتان ڄامائو قتل ۽ قيد جي مصيبت ۾ گرفتار ڪيا ويندا . ۲۶۵ ۽ ان الله تعالیٰ جي بني ڪريم صلي الله عليه وسلم جن جي تڪذيب ڪئي . ۲۶۶ جو ست سال محبوب بني ڪريم صلي
 الله تعالیٰ عليه وسلم جن جي بد دعائ مان فحط ۾ ۽ توڪري مصيبت ۾ گرفتار ڪيا . ايتائين جو مڪمل جانور ڪا شيند اها . وري امن ۽ اطمينان جي بجاءِ خوف ۽ هراس انهن تي مسلط ٿيو
 ۽ هر وقت مسلمانن جي حملي لشڪر ڪشي جو انديشو هڻڻ لڳو .

۲۶۱۱ يعني محبوب سيد الانبياء محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه واله وسلم جنه
۲۶۱۲ بگ ۽ خوف جي.

۲۶۱۳ جيڪا ان محبوب سيد عالم صلى الله عليه وسلم جي هٿن مبارڪن سان
عطا فرمائي.

۲۶۱۴ انهن حرام ۽ خبيث مالن جي بجاءِ جيڪو ڪا نيٺا هئائت مار غصب
۽ خبيث طريقن سان حاصل ڪيل. جهڙو مفسرن وٽ هن آيت ۾ مخاطب
مسلمان آهن ۽ هڪ قول مفسرن جو هي آهي ته مخاطب مڪي جا مشرڪ آهن.

ڪلبي جيڪو تڏهن مڪي وارا ڏي ڪري سبب بگ کان پرڏيان ڏي ۽ تڪليف
جي پرداشت ڏري. تڏهن انهن جي سردارن محبوب سيد عالم صلى الله عليه
وسلم جي ڪي عرض ڪيو ته توهان سان ڏسڻي ڌمڪ ڪن ٿا. عورتن ۽ ٻارن

کي جيڪا تڪليف پهچي رهي آهي ان جو خيال فرمايو. ان تي محبوب ڪريم
صلى الله عليه وسلم جن اجازت ڏني ته انهن جي لاءِ طعام ڪيو وڃي. هن آيت ۾
ان جاريان فرمايو ويو. انهن پنهنجي قولن ۾ پهرين وڌيڪ صحيح آهي (خاتمي).

۲۶۱۵ يعني ان کي ٻين جي نالي تي ڏيڻ ڪري ويڙهي.
۲۶۱۶ يعني انهن حرام شين مان ڪجهه کائڻ ۽ پيئڻ مجبور ٿيڻ.

۲۶۱۷ يعني ضرورت جي قدر تي صبر ڪري.

۲۶۱۸ جاهليت جي زماني ۾ ماڻهو پنهنجي طرفان ڪن شين کي حلال ڪن
شين کي حرام ڪري ڇڏيندا هئا ۽ ان جي نسبت الله تعالى جي طرف ڪري
ڇڏيندا هئا. ان جي ممانعت فرمائي وڃي ۽ ان کي الله تعالى ڏيکاريان فرمايو ويو.

اهڙو ڪلمو به جيڪو ماڻهو پنهنجي طرف کان حلال شين کي حرام ٻڌائين ٿا.
جيئن ميلاد شريف جي منائيءَ. فاتحه يارهين ۽ عرس وغيره ايسال ترايعون
شيون جن جي حرمت شرعي ۾ وارد نٿي. انهن کي هن آيت جي حڪم کان ڇڻڻ

گهڻي ڏاهپن شين جي نسبت هي چوڻ ڏاڍي شرعاً حرام آهن. الله تعالى تي
بهتان مقرر آهي.
۲۶۱۹ ۽ دنيا ۾ چند ته نيئن آسانس آهي. جيڪا باقي رهڻ واري آهي.

۲۶۲۰ آهي آخرت ۾.

۲۶۲۱ سورة انعام و آيت و عَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَامًا مَّا كَانَتْ يَدُهُمْ
۲۶۲۲ بغاوت ۽ نافذاني ۾ حرام ڪتاب ڪري. جنهن جي سزا ۾ شيون
مٿن حرام هيون. جيئن آيت قُطِّلُوا مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَامًا مَّا كَانَتْ يَدُهُمْ
كُتِبَتْ لَهُمْ مَرَادُ شَادُ فَرَمَاوِيو. ۲۶۲۳ انجا سورچن ۽ غير ۲۶۲۴ يعني

توبه جي. ۲۶۲۵ هڪ خصلت ۽ پسنديده اخلاق ۽ حميده صفات جو جامع.

جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ
۲۶۲۶ وقت انهن منجهان هڪ رسول تشريف وٺي آيو ۽ ۲۶۲۷ انهن ان کي ڪوڙو سمجهيو. انهن کي عذاب پڪڙيو. ۲۶۲۸

ظُلُمُونَ ﴿۲۶۲۶﴾ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ
۲۶۲۹ بي انصاف هئا. ۲۶۳۰ پوءِ الله جي ڏنل رزقي کي ۲۶۳۱ حلال پاڪ ڪري کائو ۽ ۲۶۳۲ الله جي نعمت جو شڪر ڪريو.

اللَّهُ إِنْ كُنْتُمْ آيَاَهُ تَعْبُدُونَ ﴿۲۶۳۰﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَ
۲۶۳۱ جيڪڏهن توهان ان جي پوڄا ڪريو ٿا. توهان تي ته فقط هي حرام ڪيائين. مردار ۽

الدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطَرَّ غَيْرَ
۲۶۳۲ رت ۽ سوڙجو گوشت ۽ اهو جنهن جي ڪهڻ وقت خدا کان سواءِ ٻئي جو نالو پڪاريو ويو ۽ ۲۶۳۳ جيڪو لاجار

بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۶۳۵﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ
۲۶۳۴ ٿئي ۲۶۳۵ مطلب ڪندڙ ۽ محدثين ڏر ۲۶۳۶ پوءِ بيشڪ الله بخشنده ۽ رحيم آهن ۽ ۲۶۳۷ ڏيکاريان توهان جي زبانن

أَلَسْتُمْ كُذِّبْتُمْ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَقْتُلُوا عَلَى اللَّهِ
۲۶۳۸ ڪوڙ. بيان ڪن ٿيون ته هي حلال آهي ۽ هي حرام آهي جو الله تي تممت گهڙيو

الْكَذِبُ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا
۲۶۳۹ بيشڪ جيڪي الله تي ڪوڙ گهڙيندا آهن انهن جو پلو نه ٿيندو.

يُقْلِحُونَ ﴿۲۶۴۰﴾ مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَكَمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲۶۴۱﴾ وَعَلَى الَّذِينَ
۲۶۴۰ ٿورو نفرون آهن ۲۶۴۱ ۽ انهن جي واسطي درود ناڪ عذاب ۲۶۴۲. ۽ خاص يهودين تي اسان

هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ
۲۶۴۳ حرام فرمايون اهي شيون جيڪي اڳ اسان توکي ٻڌايون ۽ ۲۶۴۴ اسان انهن تي ظلم نه ڪيو هئائو اهي

وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۲۶۴۵﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا
۲۶۴۵ پاڻ سان پاڻ ظلم ڪري رهيا هئا ۲۶۴۶. پوءِ بيشڪ تنهنجو رب انهن جي واسطي معي ناداني ۽ ۲۶۴۷ برائي

السُّوءِ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ
۲۶۴۸ ڪري ويهن. ان کان پوءِ توبه ڪري سڌري وڃن بيشڪ تنهنجو رب ان کان

مَنْ بَعْدَ مَا لَعَنَهُمُ الرَّحِيمُ ﴿۲۶۴۹﴾ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ
۲۶۴۹ پوءِ ۲۶۵۰ ضرور بخشنده ۽ مهربان آهي. بيشڪ ابراهيم هڪ امام هو ۲۶۵۱ الله جو فرمانبردار

